EKİM

Bütün Ülkelerin Proleterleri, Birleşin!

TÜRKİYE KOMÜNİST İŞÇİ PARTİSİ Merkez Yayın Organı

Sayı: 301, Nisan 2016

TKİP V. Kongresi sunumlarından...

Alevi sorunu ve Alevi hareketi

1995 Mart'ında toplanan EKİM 3. Genel Konferansı'nın ***"Din, Dinsel Akımlar, Laiklik ve Alevilik Sorunu"*** başlıklı temel metni Alevi sorunu ile ilgili olarak şu gözlemi içeriyordu:

"... Gerek toplam nüfus içinde önemli bir niceliği oluşturmaları, gerek en yoğun ve en şiddetli baskılarla yüzyüze olmaları, gerekse de emekçi kesimden Alevilerin bu çifte ezilmişliğin ve baskıların sağladığı itkiyle geçmişten bu yana ilerici-devrimci muhalefete özel bir yakınlık duyuyor olmaları, bu soruna özel bir önem kazandırmaktadır." (***Ekim III. Genel Konferansı / Siyasal ve Örgütsel Değerlendirmeler,*** *Eksen Yayıncılık)*

Aradan geçen yirmi yılın ardından gelinen aşamada sorunun kapsamı çok daha genişlemiş ve dolayısıyla taşıdığı önem daha da artmıştır. Buna rağmen partinin Alevi sorunu ve hareketine gerekli ilgiyi gösterdiği söylenemez.

Emperyalistler ile işbirlikçilerinin bölgede etnik, dinsel, mezhepsel çatışmaları körüklediği, iliklerine kadar mezhepçi olan dinci iktidarın Türkiyeli emekçileri mezhepsel temelde parçalamaya çalıştığı dikkate alındığında, Alevi sorununa daha yakın ilgi göstermek yakıcı bir ihtiyaçtır. Hem sorunun yeni boyutlar kazanan güncel seyrine dair kapsamlı değerlendirmeler yapmak, hem devrimci siyasal faaliyette somut bir taktik-politik hat oluşturmak göreviyle karşı karşıya bulunuyoruz.

Yakın tarihte daha da ağırlaşan Alevi sorunu

Alevi sorunu yüzyılları bulan bir arka plana dayanmasına rağmen, ancak son yarım asırdan beri ülke gündeminde belirgin bir yer tutmaya başladı. Kapitalizmin gelişmesine paralel olarak yaygınlaşan kırdan göçle kentlere akan Aleviler, 1960'lı yıllarda varlıklarını hissettirmeye başladılar. Dönemin Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel nezdinde girişimde bulunarak Hacı Bektaşi Veli dergahının yeniden açılmasını sağlayan Alevi aydınlar, aynı yıllarda Türkiye Birlik Partisi›ni (TBP) kurdular. TBP ilk dönem belli bir beklenti yaratmış, Alevi nüfusun yoğun olduğu bazı bölgelerde yüksek oy almayı başarabilmiştir. Ancak CHP çizgisine yakın bir programla ortaya çıkan bu parti, giderek zayıflamış, ardından ise 1978'de kendini feshederek CHP'ye iltihak etmişti.

'60'lı yıllarda Türkiye İşçi Partisi'ne (TİP) de geniş destek sunan Alevi emekçiler,

özellikle de genç kesimleri, ‘71 Devrimci Hareketi’nde olduğu kadar 1970’li yıllara yayılan devrimci dalgada da önemli bir rol oynamışlardır. Alevi emekçileri devrimci hareketin verimli doğal tabanı sayan sermaye devleti, faşist tetikçileri kullanarak gerçekleştirdiği provokasyonlarla Alevi katliamlarına başvurmuştur. Faşist 12 Eylül cuntasının hazırlık sürecinde Maraş, Çorum, Malatya, Yozgat gibi kentlerde katliamlar gerçekleştirilmiş, Antakya’da ise Alevi emekçilerle kaynaşan devrimcilerin hazırlıklı olmaları sayesinde, “Maraş senaryosu” başarısızlığa uğratılmıştır.

12 Eylül 1980’de Amerikancı askeri darbe ile başa geçen faşist cuntanın hedefinde de devrimci hareket ile sınıf hareketinin yanısıra Alevi emekçileri vardı. Sınıf hareketinin dinamikleri ile devrimci hareketi faşist zorbalıkla ezen cunta, namluların gölgesinde Alevi köylerine cami inşa edip imam atayarak, Alevi emekçiler üzerindeki zulmü de doruğa çıkarmıştır.

1991’den itibaren devletin gündeme getirdiği kirli savaşın öncelikli hedefi Kürt hareketi/halkı olsa da, devrimciler ile Alevi emekçiler de bu kıyım politikasının hedefindeydi. ‘93’te Sivas, ‘95’te Gazi katliamlarıyla Alevi emekçilere saldıran kontr-gerilla, devletin resmi politikasını icra ediyordu.

Bu kirli ve kanlı mirası devralan dinci-gerici AKP iktidarı döneminde ise mezhepçilik tavan yaptı. Tayyip Erdoğan başta olmak üzere gericiliğin şefleri açıkça Alevilik şahsında Alevi emekçilere kin kusmaya başladılar. IŞİD zihniyetinin versiyonlarından biri olan AKP, iliklerine kadar tarikatçı/mezhepçi politikalar izleyerek, Alevi sorununu daha da boyutlandırdı. Suriye’deki yıkıcı savaşı kışkırtan, ilk günden beri dinci çeteleri destekleyen bu iktidar, mezhepçiliği açık ve resmi devlet politikası haline getirdi.

Dinci iktidarın mezhepçilikte sınır tanımayan ilkel saldırganlığı, bölgedeki gelişmelerle de pekiştirildi. Özellikle Suriye’de dinci çeteleri iktidara taşımak için her türden kirli yola başvuran AKP iktidarı, bu konuda yaşadığı utanç verici hezimetin de etkisiyle, gelinen yerde mezhepçilikte ipin ucunu iyice kaçırmış durumda.

Dinci iktidarın emperyalizmin hizmetinde Suudi krallığı ve Körfez şeyhlikleriyle birlikte izlediği Ortadoğu ve Suriye politikaları, kitlesel cinayet şebekesi IŞİD’i bölge halklarının başına bela etti. Özellikle Arap Alevileri vahşi bir şekilde kıyımdan geçiren cihatçı çetelerin Hatay sınırlarına dayanması, iç politikada zaten ilkel mezhepçi bir konumda bulunan AKP iktidarının bu çetelere ölçüsüz desteği, Alevi emekçilerin mezhepsel ayrımcılığa karşı tepki ve duyarlılıklarını daha da büyüttü.

Emperyalistler ile işbirlikçilerinin bölgesel çapta yarattıkları mezhepsel kutuplaşma, AKP iktidarı eliyle pervasız bir biçimde işçi sınıfı ve emekçilerin saflarına da taşınıyor. Bu sorun yeni olmamakla birlikte mevcut dinci iktidar döneminde tehlikeli bir noktaya varmış bulunmaktadır. Din istismarından sadece siyasal iktidar değil fakat devasa boyutlarda ekonomik rantlar da devşiren AKP, işçi ve emekçileri mezhepsel temelde parçalayıp birbirine düşmanlaştırma politikasında fütursuzca davranıyor.

İşçi sınıfı ile emekçiler arasında etkili olan gerici önyargıların aşılması, ancak devrimci sınıf hareketinin geliştirilmesi ölçüsünde mümkün olacaktır. Buna karşı gerici önyargılara karşı sürekli ve etkili bir gündelik mücadele, verili koşullarda çok özel bir önem taşımaktadır.

Bu noktada mezhepsel ayrımcılığı mahkum eden, bunun gerisindeki sınıfsal mantığı ortaya koyan, dinci iktidarın ve emperyalizmin kirli oyunların teşhir eden, Alevi emekçilerin maruz kaldıkları baskı ve ayrımcılığa kararlılıkla karşı duran, işçilerin birliği halkların kardeşliğine döne döne

vurgu yapan taktik-politik hat, devrimci sınıf mücadelesini geliştirme çabasının temel gündemleri arasında yer almalıdır.

Alevileri asimile edip düzene bağlama çabaları

Alevi emekçileri asimile edip burjuva düzene bağlama çabaları, 12 Eylül faşist cuntasının Alevi köylere cami yaptırma furyası ile belirgin bir hal almıştı. Cunta koşullarında işbaşına gelen dönemin ANAP hükümetinin Hacı Bektaşi Veli'yi "Türk büyüğü", "Müslüman tarihi kişilik" diye ilan edilmesiyle yeni bir boyuta taşındı. Hacıbektaş ilçesinde devlet güdümlü şenlikler düzenlenmesi, hükümet temsilcilerinin bu şenliklerde boy göstermesiyle, yüzyıllardan beri Alevileri katleden gerici rejim, tutum değişikliği izlenimi yaratmaya çalıştı. Oysa Hacıbektaş şenliklerine bakan düzeyinde gerçekleşen ilk katılımdan (1989) dört yıl sonra, yakın tarihimizin vahşi kıyımlarından biri olan Sivas Katliamı gerçekleştirildi. Şeriatçıları tetikçi olarak kullanan devlet, böylece Yavuz Sultan Selim çizgisini 20. yüzyıla taşıdığını göstermiş oldu.

Sermaye devleti 1995'te Gazi Mahallesi'nde gerçekleştirdiği kirli provokasyonuyla katliamcılığını bir kez daha sergiledi. Sivas'ta şeriatçıları maşa olarak kullanmıştı, Gazi'de kontr-gerilla tetikçilerini kullandı. Bu katliamlarla, Alevi emekçiler şahsında, aynı zamanda ilerici değerler ile devrimci kazanımlar hedef alınmış oldu.

AKP'nin işbaşına gelmesi ve giderek iktidarı ele geçirmesi, Sivas kıyımını gerçekleştiren zihniyetin dolaysız biçimde iktidar olması demekti. Alevileri hedefleyen faşist politikaların en rezil icraatçıları olan ve iliklerine kadar mezhepçiliğe batmış bulunan başta Tayyip Erdoğan olmak üzere AKP önde gelenleri, ihtiyaç duydukları her durumda ve özellikle de seçim süreçlerinde, mezhepçi söylemleriyle kin kustular. Bu zihniyet, tarihinin en pervasız dönemine ulaşmış durumda. Zorunlu din dersi saatlerinin arttırılması, dinci propagandanın anaokullarında başlatılması, çok sayıda okulun zorbalıkla imam hatip yapılması, tüm topluma "Sünni İslam'ı" zorla dayatması vb. vb…

Doğası gereği mezhepçi olan dinci gericilik, devşirdiği bazı dönek Alevileri de kullanarak, 2009'da Alevileri "havuç-sopa" politikasıyla ehlileştirme hamlesini başlattı. "Kürt açılımı", "Roman açılımı" derken bir de "Alevi açılımı" gündeme getirdi. Birer aldatmacadan başka bir anlam ifade etmeyen "açılım zinciri", doğal olarak herhangi bir sonuç yaratamadı.

Alevi sağından işbirlikçileri de yanına alan AKP, halen Aleviler üzerine yeni oyunlar oynamaya çalışıyor. Ancak bu türden girişimler artık ters tepiyor. Zira dinci gerici iktidar Alevi emekçiler nezdinde iyice teşhir olmuş durumda. AKP'nin Suriye'de IŞİD'e ve öteki cihatçı çetelere tam destek vermesi, bu durumu özellikle pekiştirmiştir.

AKP-Kürt Hareketi ilişkilerinin tetiklediği milliyetçilik

Dinci gericiliğin iktidarını tahkim etmesi, Sünni İslamcılığı yayma yönünde giriştiği pervasız hamleler, Suriye'deki yıkıcı savaşta cihatçılarla suç ortaklığı yapması vb… Tüm bunlar, Alevi emekçilerde AKP'ye karşı büyük bir güvensizlik ve yaygın bir tepki yarattı.

Ancak AKP'nin bu icraatları yoğunlaştırdığı süreç, "çözüm süreci" aldatmacası kapsamında Kürt hareketinin iktidarla pazarlıklar gerçekleştirdiği, Öcalan-MİT görüşmelerinin yoğunlaştığı bir döneme de denk düşüyordu. Çözüm süreci boyunca Kürt hareketinin AKP ile karmaşık ilişkileri, Alevi emekçiler arasında "PKK AKP'ye hizmet ediyor" algısının nispeten kolayca yaygınlaşmasına yol açtı. "Ulusalcı sol"

denilen ve Alevi kitlelerle ilişkileri olan kesimlerin demagojik çabaları bu türden bir algının oluşmasını ayrıca körükledi. Kürt hareketinin Haziran Direnişi'nin ilk günlerinde AKP iktidarının yıkılmasından duyduğu kaygıyı açık etmesi ve direnişe mesafeli davranması, "PKK-AKP arasında gizli anlaşma var" algısını iyice pekiştirdi. KCK'nin Haziran Direnişi ile ilgili özeleştirisi ise, o toz dumanın içinde pek etkili olmadı.

Türk Alevilerde Kürt hareketine karşı oluşan önyargıları ırkçı-şovenizme yaslanan MHP de istismar etmeye çalışıyor. Sivas kıyımı dışındaki Alevi katliamlarının tetikçisi olan faşist parti, oluşan siyasi atmosferi kullanarak, "Türk Alevi" emekçilerin en azından bir kesimi nezdinde "meşru" bir konum kazanmış görünüyor. Dinci gericiliğe karşı biriken haklı ve meşru tepki, sınıf hareketinin zayıf olduğu, devrimci hareketin ise belli alanlara daraldığı bir dönemde, kısmen de olsa ırkçı-şovenizmin değirmenine su taşıyabiliyor. Yine de bu etkinin geçici olduğu söylenebilir; zira olayların gitgide daha açık hale getirdiği gibi, faşist parti dinci partinin koltuk değneği olarak hareket ediyor ve en kritik durumlarda onun mezhepçi politikalarına tam destek veriyor. Şovenizmin tuzağına düşen Alevi emekçilerinin bunu görmesi ve anlamlandırması zor olmayacaktır.

Alevi hareketinde sınıfsal bölünme

Son 25 yılda hem yurtdışında hem ülkede kurulan çok sayıda dernek, vakıf, kültür kurumu ve federasyonlar Alevi kimliğini temel alıyor. Bu kurumların söyleminde Alevi kimliği ortak bir nokta oluştursa da, temeli sınıfsal olan farklı eğilim ve pratik tutumlarla birbirinden ayrılmaktadırlar.

Genel hatlarıyla ifade etmek gerekirse, Alevi hareketinde üç farklı çizgi olduğunu söylemek mümkün. Kurumları da farklı olan bu eğilimlerin en sağcısı, dinci gericiliğin temsilcisi olan AKP ve devletle işbirliği yapacak denli gerici bir konumdadır. İkinci eğilimi, CHP ve "ulusal sol"a yakın bir çizgide bulunanlar temsil etmektedir. Üçüncü eğilim ise, aralarında devrimci hareketin eski kadrolarının da bulunduğu, kendini sosyalist olarak gören ilerici kesimlerden oluşmaktadır.

İlk iki eğilim düzenle uyumlu bir çizgide bulunmakta, genel bir ifadeyle Alevi burjuvazisinin konum ve tutumlarını yansıtmaktadırlar. Elbette bunlar emekçilerin belli bir kesimini de etkiliyorlar. Özellikle CHP çizgisine yakın duran kesim, sol/laik söylem kullanarak, düzenden hiçbir çıkarı olmayan Alevi emekçilerin azımsanmayacak bir kesimini etkileyebiliyor. Dinci gericiliğin mezhepçilikte sınır tanımayan pervasızlığı ise, işe yaramadığı bilinse de, "kötünün iyisi" diye CHP'ye verilen desteğin devamını sağlamaktadır.

Sol/sosyalist bir söylemle hareket eden üçüncü eğilim ise, fiilen reformist solun Alevi kurumlarındaki izdüşümü sayılabilir. Kimi zaman devrimcilere kapılarını kapatacak düzeye inen bu kesim, reformist sola paralel biçimde düzenle açık çatışmadan uzak durmaktadır.

Alevi hareketindeki bu farklılaşmanın temelinde son tahlilde sınıfsal konum farklılıkları vardır. Mezhep ayrımcılığının etki ve sonuçları tüm Alevi toplumun kesiyor olsa bile, bunun oluşturduğu sorunun anlamına, kapsamına ve çözümüne yaklaşım, sınıfsal konum, çıkar ve özlemlere göre farklılaşmaktadır. Dolayısıyla mevcut parçalanmışlık kaçınılmazdır ve olumlu bir gelişmenin ifadesidir.

Sözkonusu ayrışmayı sınıfsal zeminlerde derinleştirmek, sağcı ya da ulusal sol çizgideki burjuva akımların Alevi işçi ve emekçileri üzerindeki etkisini kırmak önemli bir ihtiyaçtır.

Dinciliğin yayılması ve Alevi kimliğinin öne çıkması

Alevi işçi-emekçiler '60'lı-70'li yıllarda sol/sosyalist harekete katılarak, varlıklarını hissettirmeye başladılar. Hem TİP'e oy desteği sağlayan, hem de (özellikle gençlik kesimiyle) devrimci harekete katılan Alevi emekçiler, sınıf hareketinin güçlü olduğu, toplumsal muhalefetin kitleselleştiği dönemlerde, mezhepsel ezilmişlikten kaynaklanan sorunlarla sınırlı bir konum ve tutumu öne çıkarmaya eğilim duymadılar. Bu anlaşılır bir davranıştı. Zira devrim mücadelesi, tüm toplumsal ve siyasal sorunlar gibi, demokratik bir mücadele olan mezhepsel ayrımcılık ve baskıya karşı mücadeleyi de içeren ve aşan bir mücadeledir. Kapsayıcı ve birleştiricidir. Dolayısıyla genel devrim mücadelesinin güçlü olduğu bir dönemde, emekçiler için salt mezhepsel ezilmişlikle sınırlı bir mücadele kaçınılmaz olarak önemsizleşir ve geri plana düşer.

12 Eylül faşist darbesi ile birlikte genel toplumsal muhalefete ve devrimci harekete acımasızca saldıran faşist cunta, buna paralel olarak planlı biçimde dinci gericiliğin önünü açtı. Bu arada Alevilere karşı da zorla asimile etme politikası izledi. Bu dizginsiz gericilik süreci, '90'lı yılların başından itibaren dinci gerici akımın belirgin bir şekilde güç kazanmasıyla sonuçlandı. Aynı dönemde, Sovyetler Birliği'ndeki çöküşün ve dünya ölçüsünde devrim mücadelelerinin dibe vurmasının da sağladığı iklimde dincilik, Ortadoğu başta olmak üzere, dünyanın dört bir yanında güçlenmeye başladı. Sosyalizme saldırının yoğunlaştığı bu koyu gericilik döneminde, milliyetçilik ve dincilik emekçilerin bir kısmını da anaforuna alarak alabildiğine güçlendi.

Güçlenen egemen din ve mezhepler olduğu için, etnik, dinsel, mezhepsel baskı ve ayrımcılıklar da arttı. Bu da doğal olarak karşı bir tepki ve direnç yarattı. Bu koşularda, Alevi hareketinin güçlenmesi, mezhepsel kimliğe yönelimin yaygınlık kazanması anlaşılır bir durumdur. Devrim mücadelesinin güçlü olduğu dönemde mezhepsel kimliği geri plana itenlerin, rüzgarın gericilikten yana estiği ve devrimci alternatifin alabildiğine zayıfladığı bir dönemde, alt kimlik ekseninde birleşip, baskı ve ayrımcılığa karşı mücadele etmeleri şaşırtıcı değildir.

Bu mücadele haklı, meşru ve ilericidir. Bununla birlikte gücünün sınırları vardır. Sınıfsal heterojenlik ve buna bağlı olarak hareket içinde burjuva katmanların gücü ve etkisi, beraberinde düzen sınırlarına hapsolmayı getirmektedir.

Bu durumun nesnelliğini ve geçiciliğini anlamak, buna uygun taktik politikalar saptamak gerekir. Mezhepsel baskı ve ayrımcılığa karşı Alevi emekçilerin mücadelesinin desteklemesi, ama gerçek çözümün, ancak her tür baskı ve ayrımcılığın kaynağı olan kapitalizmin yıkılmasıyla mümkün olacağının vurgulanması, işçi ve emekçi Alevilerin devrim ve sosyalizm mücadelesine kazanılması temel önemdedir.

Zira baskı ve ayrımcılığa karşı tepki, mezhepsel alana sıkıştığında devrimci hareketi negatif yönde etkiler. Oysa bu tepkinin ayrımcılığa karşı mücadele sınırında kalmaması, bu ayrımcılığın kaynağı olan düzene karşı mücadeleye, yani devrim ve sosyalizm mücadelesine kanalize edilmesi, devrimci hareket için önemli bir avantaj olacaktır. Şu veya bu düzeyde devrimciliğini koruyabilen geleneksel akımların bile rahatsız edici ölçüde "Alevicilik" çizgisine kaymaları açık olgusu karşısında, bu sorumluluk esas olarak devrimci sınıf partisine düşmektedir.

Alevilik salt bir mezhep mi?

Dinler ve mezhepler konusundaki ilkesel

marksist tutum açıktır. Nitekim **EKİM III. Genel Konferansı**'nın (Mart 1995) konuya ilişkin değerlendirmesinde de ilkesel bir çerçeve isabetle çizilmiş, taktik tutum ve görevler de buna göre saptanmıştır.

Alevilik sorununun güncel ve tarihsel arka planına bakıldığında, olgunun dinsel bir alt kimlik olan mezhepten öte olduğu görülüyor. Tarihsel arka planda, merkezi otoriteye/egemen sınıflara karşı isyanların Alevilik görünümünde ortaya çıkması ve bunun yüzyıllara yayılması, dini inanca felsefi boyutlar katmış, döneminin ilerisinde olan belli değerlerin benimsenip yaşatılmasını olanaklı kılmıştır.

Feodal sömürüye mezhepsel baskının eklendiği gözönüne alındığında, sosyal sorunlardan kaynaklı olan halk isyanlarının mezhepsel kimlikle ifade edilmesi o çağda kaçınılmazdı.

Dolayısıyla o isyanların ve sözlü edebiyat üzerinde yarattıkları etkinin yaygınlaşması, bunun kuşaktan kuşağa yeniden üretilerek 21. yüzyıla kadar taşınması, Alevilik olgusuna sosyal/kültürel bir boyut kazandırmıştır.

Elbette '60'lı-70'li yıllarda, gençliği başta olmak üzere Alevi işçi-emekçilerin devrim ve sosyalizm mücadelesine yoğun bir şekilde katılmaları, esas olarak sınıfsal bir tutumun dışavurumu olmuştur. Ancak bilindiği üzere baskı ve sömürüye maruz kalan işçi emekçiler Alevilerden ibaret değildir. Buna rağmen devrim ve sosyalizm mücadelesine yönelim, Alevi emekçileriyle kıyaslanmayacak düzeyde kalmış ve bu durum halen devam ediyor.

Devrime/sosyalizme bu yönelimin temel nedenlerinden biri, Aleviliğin "mezhepten öte" sosyal/kültürel/felsefi boyutlar taşımasından kaynaklanıyor. Bu olgunun gözden kaçırılmaması, Alevi işçi ve emekçilerin yeniden devrim ve sosyalizm mücadelesine kazanılması açısından önem taşıyor.

Kapitalizmin egemen olduğu koşullarda Aleviliğin ilerici/insancıl değerleri, doğal olarak kendini üretmekte zorlanıyor. Zira 'insan-insan' ilişkileri yerine 'meta-meta' ilişkilerini egemen kılan kapitalizm, ilerici/insani olan her şeye düşmandır. Aleviliğin belli tarihsel koşullarda yaratılan ilerici/insani değerlerini daha üst düzeyde içermek ve daha da ileriye taşımak ancak devrim ve sosyalizm mücadelesinin gelişmesi ve zafere ulaşmasıyla mümkündür.

Alevilik değerleri arasında yer alan "kadın-erkek eşitliği, dayanışma, paylaşım, ırkçı-mezhepçi zihniyetin reddi (72 millete bir nazarla bakmak)" gibi değerleri geliştirmek, öte yandan ise baskı, sömürü, eşitsizlik, ayrımcılık gibi musibetleri ortadan kaldırmak için, bu sorunların kaynağı olan kapitalizmle hesaplaşmak zorunludur. Kronik yapısal krizler döneminde bulunan kapitalist sistem, demokratik hakları geliştirmek bir yana, onyılların mücadeleleriyle kazanılan hakları da gaspetmek için saldırıyor. Mezhepsel baskılar dahil, demokratik sorunları daha da ağırlaştırıyor.

Gelinen yerde faşist baskıların artması, polis devletinin tahkim edilmesi, mezhepsel baskıyı da derinleştiriyor. Sünni bir tarikat zihniyetini temsil eden dinci-gerici iktidar hem mezhepçiliği körüklüyor, hem sıradan demokratik hakların kullanılmasına bile tahammül edemiyor.

Bu koşullarda Alevi işçi ve emekçilerinin sınıfsal/mezhepsel baskıya karşı etkili bir mücadele yürütebilmeleri, her tür kötülüğün kaynağı ve yeniden üreticisi olan kapitalizme karşı meşru-militan mücadele saflarına katılmalarıyla mümkündür.

Bu genel doğruya rağmen, verili koşullarda Alevi emekçilerin burjuva gericiliğinin etkisinden kurtulup kitlesel şekilde devrimci mücadeleye katılmaları, eskisi kadar kolay değildir. Bu, ancak mezhepsel baskı ve ayrımcılığa karşı kararlı bir duruş sergileyen devrimci alternatifin güçlendirildiği ve belirgin şekilde kendini ortaya koyduğu koşullarda mümkün olacaktır.

TKİP V. Kongresi tutanaklarından...

Sınıf çalışmasının sorunları

Ender: Yazılı sunumda sınıf çalışmamızın önemli sorunlarına işaret ediliyor. Yoldaş sözlü sunumunda da bazı noktaları daha somut açmış oldu. Tabii ki tartışılan tek tek alanlarda yaşanan zayıflıklar değil, toplam zayıflığımızdır. Bu zayıflıkta partinin birikim ve deneyimlerinin yeterince içselleştirilememesi önemli bir rol oynuyor. Elbette bu sorunun tek başına sınıf çalışmasına ilişkin temel değerlendirmelerimizi ya da sınıf çalışması deneyimlerimizi incelemekle çözülemeyeceği, pratikte bunları hayata geçirecek bir açıklıkla bütünleştirebilmek gerektiği açık. Sorun bunu başaramamaktan çıkıyor. Bölgelerde fabrikalara dönük çalışmalar yürütüyoruz. Stratejik fabrikalara yönelimi yıllardır tartışıyoruz. Gerçekten içselleştirememişsek bu meseleyi, zorlanma yaşadığımızda yönelimimiz zayıflamaya başlıyor.

Örneğin bölgemizde bir fabrikaya yönelmiştik. Fabrikada yoldaşlarımız çalışıyordu ve canlı bir çalışma yürütmeyi başarabilmişlerdi. Ama yoldaşlarımız işten atıldılar. Fabrikaya ilgimizin zayıflamaması gerektiği üzerine ciddi tartışmalar yürütsek de, sonuçta müdahale giderek zayıfladı. Oysa böyle durumlarda yerel örgütler güçlü bir irade koymayı başarabilmeli, ısrarla müdahalelerini sürdürmelidirler.

Diğer bir mesele nitelikli kadro sorunu. Nitelik ne kadar yükselirse, müdahalemizin gücü ve başarı şansı da o ölçüde artıyor. Niteliği güçlendirmenin önemli ayaklarından biri güçlü bir sınıf kavrayışı geliştirebilmekse, diğer bir yanı da geçmiş mücadele deneyimlerinden gereğince öğrenebilmektir. Dünya ve Türkiye işçi sınıfı hareketi tarihini, tarihe mal olmuş mücadele deneyimleri incelemeli, irdelemeli, bugüne ışık tutabilecek sonuçlar çıkarmaya çalışmalıyız.

Özellikle de Türkiye işçi sınıfı hareketi tarihini doğru kavramak önemli. Gelişim dinamikleri, imkanları vb.'ni kavradığımızda, kendi toplumumuzu daha iyi tanıdığımızda, çalışma alanlarında karşı karşıya kaldığımız zorlukları daha rahat aşabiliriz. Metal sürecinde müdahale planında eksiklikler ve zayıflıklar yaşasak da, imkanlarımızın sınırlı olmasına rağmen anlamlı bir rol oynayabildik. İşçi sınıfını giderek daha yakından tanımış olmanın bunu kolaylaştırdığını düşünüyorum.

Kendi sınıf hareketi tarihimizi incelediğimizde, bugüne ışık tutabilecek deneyimlerle de karşılaşıyoruz. Örneğin, biz bugün taban örgütlülüklerine dayalı bir sendikal hareket vurgusu yapıyoruz. Böyle bir örgütlenme sınırlı da olsa Türkiye'de yaşanmış. 1974'lerde kurulan ASİS isimli bir sendika var. Ağaç ve Sanayi İşçileri Sendikası. Beşbin kadar üyeye ulaşabilmiş, bir dönem DİSK'e üye olmuş. Dikkate değer deneyimleri var bu sendikanın. Bütün işçiler çalıştıkları fabrikalarda kendi kararlarını kendileri alıyorlar. Sendikal bürokrasi oluşmamış, ciddi bir işçi denetimi var. 8 ay süren grevleri var, işçilerin sonuna kadar götürdükleri bir grev bu. Çünkü grev kararını işçiler kendileri alıyorlar. Sınırlı kalmış, bugüne çok fazla taşınamamış ama önemli örnekler var sınıf hareketimizin tarihinde. (...)

"Bağımsız sendika" tartışmaları konusunda ise bir noktaya dikkat çekmek istiyorum. "Bağımsızlık" bir konfederasyondan bağımsızlık gibi algılanabiliyor ya da "bağımsızlık" adına çok uç tartışmalar yürütülebiliyor. Buna müdahale etmek gerekir. Bana göre bağımsızlıktan anlaşılması gereken, düzenden, sermayeden, sermayenin her türlü uygulama ve dayatmalarından bağımsız olmaktır. "Greif kriterleri" olarak tanımladığımız devrimci sınıf ilkelerine ve değerlerine dayalı bir çizgide hareket etmektir. Kısacası devrimci sınıf konumu ve tutumuna dayalı devrimci bir sınıf sendikası olabilmektir.

Sınıf hareketine devrimci müdahale kapsamında bir noktaya daha değinmek istiyorum. Öyle politikalar vardır ki, doğru bir eksende ele alınamadığında, kısa vadede bir takım kazanımlar sağlasa bile, uzun vadede soruna dönüşebilir. Ocak ayındaki metal grevinde Birleşik Metal şu politikayı öne çıkardı: "MESS'den istifa et gel!" Metal işçileri belli bir aşamada bu politikayı sahiplenen bir tutum sergiledi. Aslında kısa vadede baktığımızda, bir fabrikayı MESS'den koparmak, onu ileri taşımak için anlamlı bir politika gibi görünüyor. Ama öte yandan bu aynı politika işçiler arasında parçalanmaya yol açıyor. MESS kapsamında 40-50 fabrika birleşmiş. Biz birleşik bir sınıf hareketi yaratmak, işçilerin ortak mücadelesini örgütlemek istiyoruz. Bizim saptadığımız her politika sınıfı birleştirici olabilmeli. Belki kısa vadede maddi sonuçlar elde edemeyebiliriz ama her adımımızı uzun vadeli düşünmeliyiz.

Örneğin biz Greif'ta kısa vadeli, günü kurtarmak üzerinden düşünmüş olsaydık, "makul" bir sözleşme çerçevesinde sendika bürokrasisinin bir takım tekliflerini kabul edebilir, sendikada bazı koltukları da tutabilirdik. Ama o zaman sınıf mücadelesi ilkelerinden taviz vermiş olurduk. İşçi sınıfına taşıyacağımız mesajı taşıyamamış, Greif kriterlerini yaratamamış olurduk. Kısa vadeli maddi kazanım elde etsek de, öbür tarafta işçi sınıfı hareketinin önüne koyduğumuz kriterleri var edemezdik.

Son bir nokta; Greif gibi, "metal fırtına" gibi süreçlerde, kendi dünya görüşümüzü ve temel politikalarımızı uygun yol ve yöntemlerle işçilere taşımayı başarabilmek durumundayız.

Uğur: Yapılan sunum üzerinden belli bir doygunluğa ulaşıldığını düşünüyorum. Ek olarak birkaç noktaya değinmek istiyorum.

Bölgemizde yaşadığımız son üç-dört yıllık süreçten çıkardığımız belli sonuçlar var. Birincisi, belirlenen fabrikalar üzerinden hedefli çalışma yürütmeye çalışıyoruz ancak bölgeye hakimiyetteki zayıflık hedefleri isabetle saptamayı zora sokuyor. Biz bunu dönem dönem yaşadık. Bir yoldaşın gazete ilanı üzerinden gittiği fabrika hedeflediğimiz bir fabrika değildi. Oysa bize belli imkanlar açtı, buradan alınan bir mesafe oldu. Hedeflerin doğru saptanabilmesi için bölgenin iyi tanınması, en önemlisi de bölgedeki fabrikalara ilişkin bilgilerin "güncellenmesi" gerekiyor.

İkincisi, belli yoldaşları soktuğumuz fabrikalarda çalışmayı o yoldaşların üzerine bırakabiliyoruz. O fabrikaya müdahaleyi ekip işi olarak hayata geçiremiyoruz. Yoldaşın inisiyatifi, kapasitesi ne ise, fabrikada çalışmanın sınırı da o düzeyde kalabiliyor. Hedefli ve yöntemli çalışma dediğimiz yerde, o fabrikayı dışardan çok yönlü bir biçimde kuşatabilmemiz gerekiyor. Burada boşluk bırakabiliyoruz. Yük orada çalışan yoldaşın ya da dayandığımız işçinin üzerine kalabiliyor. Onun başarısızlığını da gerekçe haline getirebiliyoruz. Eğer dayandığımız zeminler varsa, oralara dönük özgün ekipler oluşturmalıyız. Düzenli toplantıların yapılacağı bir süreci işletebilmeliyiz. Bunu planlayan da bizzat bölge örgütü olmalıdır.

Bir başka nokta, direnişlere müdahale sorunu. Belli direnişler yaşanıyor, bütün güç ve olanaklarımızı oraya yöneltebiliyoruz. İşi gücü bırakıp o direnişin kazanımı için çaba harcayabiliyoruz. Ama direniş kazanımla da sonuçlansa, kaybedilse de, kalıcı kazanımımız olmayabiliyor. Direniş kazanıyor, işçilerle ilişkimiz bir süre sonra sıradan bir ilişkiye dönüşebiliyor. Ya da direniş

bitiriliyor, işçiler bizimle görüşmede istekli davranmayabiliyor. Biz direnişin kazanımı için yüklenmede başarılıyız, direnişe ilişkin politika üretebiliyoruz ama özellikle öne çıkan işçileri kazanmak noktasında aynı yoğunlukta yüklenmiyoruz. Oysa işçiler direniş sürecinde buna daha açık oluyorlar. Normal zamanlarda politik yayın organınla ile gittiğinde bazı yerlerde belki geri işçilerin tepkisi ile karşılaşabilirsin ama direniş sürecinde gittiğinde çok daha farklı bir ilgiyle karşılanabiliyorsun. Bu açıdan yaşadığımız zayıflığı artık aşmak durumundayız.

(...)

Dilan: Son birbuçuk yılın önemli üç direnişi üzerine tartışma yürütülürken, vurgulanan beş nokta var. Bunlardan ikincisi, stratejik fabrikalarda derinleşen çalışma üzerine. Bu konuda aslında çok şey söylendi ama gene de ben bunun çok daha özel bir tarzda vurgulanması ve belli yanlarıyla açılması gerektiğini düşünüyorum.

Stratejik fabrikalara dayanan çalışmanın tayin edici önemini yoldaş sunumunda ifade etmiş oldu. Biz bu noktada belli sıkıntılar yaşıyoruz. Hedefleyeceğimiz fabrikalar üzerine tartıştığımızda, bu fabrikalarda bugün için sonuç alma noktasında yaşayacağımız sıkıntılar öne çıkabiliyor. Hedeflerimizi saptarken, içerde bir yoldaşın ya da bir işçi ilişkisinin olup olmaması çok belirleyici olabiliyor. Birçok örnekte yaşadık bunu. Hedeflediğimiz fabrikanın toplamında sınıf hareketi açısından ne ifade ettiği, bölgedeki çalışma açısından nerede durduğu, sözkonusu fabrikada bir gelişme yaşandığında bölgede nasıl bir etki yaratacağı gibi önemli sorular ve sorunlar bir yana bırakılabiliyor. Daha çok içerde bir ilişki, dolayısıyla somut bir müdahale bağlantısı olup olmadığına bakılıyor. Kuşkusuz müdahalenin önemli bir ayağı, içerden bu tür ilişkilerin varlığıdır. Ama tek kriter, dahası esas kriter bu olmamalıdır. Oysa bu, yaşadığımız tartışmaların ve yaptığımız tercihlerin belirleyici bir yanı olabiliyor.

Bir başka eğilim, bugün için orta ölçekli belli fabrikalara yönelmek, buralardan sonuç almak biçiminde kendini gösteriyor. Bunun gerisinde de daha kolay sonuç alınabileceği beklentisi var. Oysa bu fabrikalarda hedeflediğimiz sonuçları alabilmek için de yine uzun soluklu bir çalışmayı düşünebilmek gerekiyor.

Öte yandan, stratejik fabrikaların büyük bir çoğunluğu sendikalarda örgütlü fabrikalar. İçerden dayanağa sahip olunamadığı koşullarda, buralarda yıllarca çöreklenmiş anlayışları kırmanın zorluğu bir başka tartışma noktası olabiliyor. Daha bakir bir yerde çalışma yürütme tercih edilebiliyor. Ayrıca, orta ölçekli olsun olmasın, içerde konumlanmış yoldaşlar, tanıdığımız işçiler varsa, yönelimimiz bu fabrikalara kayıyor.

Buna, yerel planda bazı yoldaşların tartışması, dolayısıyla yerel bir eğilim biçiminde bakmamak gerektiğini düşünüyorum. Ocak'ta yaşanan metal grevinde, stratejik önemdeki fabrikalarda olmamanın elimizi kolumuzu nasıl bağladığını tartıştık. Olmamak, yalnızca içerde insanımızın olmaması da değil. Buralara daha sistematik yönelimlerden yoksun olmanın sıkıntılarını da fazlasıyla hissettik.

Ocak'taki metal grevini de bu yönüyle tartışmak gerekiyor. Grev kararlılığı sergileyen fabrikalar bizim daha sık gittiğimiz fabrikalardı aslında. Ama daha sistematik kuşatamamanın sonuçlarını yaşadık. Ocak'taki grevin yasaklanmasından sonra grevi devam ettirme eğilimi fazlasıyla vardı işçilerde. Kuşatabilmiş olsaydık, belki fiili greve dönüştürmenin imkanları doğabilirdi. Çünkü bu enerji fazlasıyla vardı ama sonuçta bürokratlar tarafından bastırılmış oldu.

Metal fırtınası süreci ise zayıflığımızı daha fazla yüzümüze vurdu. Ayağa kalkmış ve öfkesini dışa vurmuş büyük bir işçi kitlesi ve burada bizim politik müdahalemizle aldığımız sonuçlar vardı. Yönlendirebiliyorduk, bir etki alanımız vardı. Ama gene aynı sorunla karşı karşıyaydık. Buralara tam nüfuz edememenin ya da belli olanaklara sahip olamamanın yarattığı dezavantajları fazlasıyla tartışmış bulunuyoruz. Tabii metal fırtınasında birçok fabrikada

içerde olmamamıza rağmen yaratabildiğimiz önemli bir etki vardı. Belki Ocak grevindeki gibi olsaydı yanımızdan akıp gidecekti, imkanlarımız bu kadar diyebilecektik. İkincisi bu yönüyle farklı olsa da, asıl sorun alanını ortadan kaldırmıyor. "Enginleri fethetme" ruhundan bahsediyoruz ama yüklenilmesi gereken zorlu alanlardan kaçış bizi ufkumuzu daraltan bir yere doğru savuruyor.

Diğer yanı, uzun vadeli ve soluklu bir çalışmanın altını sık sık çiziyoruz. Yöneldiğimiz bir fabrikaya ilişkin uzun erimli bir plan yapıyoruz, buna göre konumlanmak ve hareket etmek gerektiğini tartışıyoruz. Ama fabrikadaki süreçleri doğru okuyamayarak zamansız müdahaleler yapmak ya da zamanı gelmeden öne çıkmak, bizi mevzilerimizi kaybetme sıkıntısıyla karşı karşıya bırakabiliyor. Bu aslında çalışmaya uzun soluklu bakamamakla, buna göre konumlanamamakla bağlantılı bir sorun. Yapılan planlama çerçevesinde hareket etmek gerekirken fevri çıkışlar yaşanabiliyor, bu da süreci ileri taşımak bir yana, fabrikadan atılmamıza yolaçabiliyor.

Bölge örgütlerinin çalışmayı daha sistematik bir biçimde irdelemesi, ufkunu daraltan eğilimleri kırmak için sürekli çaba harcaması gerekiyor. Deneyimlerimizden öğrenmek diyoruz ama kimi zaman kendi deneyimlerimizi bile süzgeçten geçirmek noktasında sıkıntı yaşıyoruz. Kendi deneyimlerimizi irdeleyebilsek bir adım ötesine götürebiliriz ama biz yeniden deneyerek öğrenme eğilimi sergileyebiliyoruz.

Nehir: Tartışmalarımızda sınıf çalışmasında mesafe almanın, belirlenen hedeflere yönelik yöntemli bir yüklenmeden geçtiğini vurguladık. Ben sorunun çözümünün bir yanının da nitelikli organ toplantıları olduğunu düşünüyorum. Fabrika çalışmasının yalnızca içerde çalışan kişi ya da kişilerin omuzlarına bırakılmaması gerektiğini uzun dönemdir tartışıyoruz. Sonuçta bunu planlayacak, fabrika çalışmalarına yön verecek olanlar, yerel yönetici organlarımız olmalıdır. İşlevli organ toplantıları üzerinden daha nitelikli tartışmalar yapabildiğimizde, çalışmanın sorunlarına ve ihtiyaçlarına hakimiyet sağladığımızda, doğru ve zamanında müdahale imkanını da bulabiliriz.

Nitelikli organ toplantıları yapamadığımızda, verimli tartışmalar yürütmek de mümkün olmuyor. Sorun ne, biz neden mesafe alamıyoruz? Bunca yıldır yaptığımız vurgulara rağmen, belli bir ısrarın ardından niye hedeflerimizden vazgeçiyoruz? Bu tartışmalardan gerekli sonuçları çıkarabilme için daha nesnel değerlendirmeler yapabilmemiz gerekiyor. Bu başarılamadığında, kişisel tartışmalara dönüşebiliyor, sorun kişiselleştirilebiliyor. Bu da tartışmanın özünün kaybedilmesine yolaçıyor. Bu durumda da sonuç almak mümkün olmuyor.

Öte yandan, kendi kadrosal birikimimiz ile çevremizdeki insanların niteliğine baktığımızda, şöyle bir durumla karşılaşabiliyoruz. Fabrikalarda dayanmaya çalıştığımız öncü işçilerin devrimcilik iddiaları zayıf olurken, fabrikaya soktuğumuz kadrolarımızın ise böyle bir çalışmayı yürütmek açısından yetenekleri sınırlı olabiliyor. Bu da bizi bir kez daha organ ya da ekip tartışmasına getiriyor. Varolan tabloyu değerlendirebilecek, müdahale edebilecek ve yetenekleri sınırlı insanlardan anlamlı işler çıkarabilecek bir süreci örgütleyebilecek olan, bizzat organın kendisi ya da kolektif bir ekiptir.

Bazı marjinal çevrelerin pratiğinden sözedildi. Son yıllarda gözlemleyemedim ama öncesinde kendi alanımda karşılaştığım örnekleri var. İktidar hedefi olmayan bu türden bir çevrenin insanları değişik fabrikalarda çalışıp ilişki çıkarma başarısı gösterebiliyorlar. İşçilerin sosyal ortamına girerek bir işçi ilişki ağı yaratabiliyorlar. Bizim için ise bir bölgede çalışma yürütmek işçilerin sosyal yaşamının içinde olmak anlamına gelmiyor her zaman. Bu da aşılması gereken zayıflıklarımızdan biri diye düşünüyorum.

İdil: Sözlü sunumda da, yazılı sunum metininde de şu noktanın altı çiziliyor: Bizim sınıf çalışmasına dair, bunun nasıl yapılacağına dair bir kafa açıklığı sorunumuz yok, bir

tutarlılık sorunu var, ısrar sorunu var, bir yoğunlaşma sorunu var diyoruz. Bence en temel sorunumuz, çok kolay vazgeçebiliyor olmamızdır. Böyle bir sıkıntımız var.
Evet, doğru politikalar belirliyoruz, doğru hedefler koyuyoruz, bir direniş sürecinde, bir hareketlilik sürecinde olabilir bu, ama bu süreç geride kaldıktan sonra, işçilerdeki hareket anındaki ilgi geriye düştükten sonra, biz de onlarla birlikte çok çabuk vazgeçiyoruz, ısrarcı davranamıyoruz.

Belki biraz ayrıntı olacak ama bu çerçevede Bosch sürecine değinmek istiyorum. Bosch'da Türk Metal'den Birleşik Metal'e geçiş sürecinde bazı işçilerle ilişki kurmuştuk. Dört-beş kadar işçi idi bunlar ama kendi bölümlerini tutan, sözü geçen, güvenilir işçilerdi. Bu işçiler bu geçiş sürecinde çok yıprandılar. Birleşik Metal'in yasalcı tutumu nedeniyle sıkıntı yaşadılar. Fabrikada öncü konumunda oldukları için kendi arkadaşlarından gelen bir basınçla yüzyüze kaldılar. Bizimle kurdukları ilişkiden dolayı Birleşik Metal onları komitelerden çıkardı. Ayrıca fabrika yönetimi baskı yaptı, bölümleri, vardiyaları değiştirildi. En son Birleşik Metal ile Türk Metal aynı sözleşmeye imza attıktan sonra büyük bir güvensizlik oluştu işçilerde, büyük bir hayal kırıklığı yaşandı. Bizimle görüşmeleri sıkıntılı bir hale geldi.

Onların ilgi kaybından kaynaklı biz de uzak kaldık. Görüşme periyodları uzadı. Eskisi gibi nüfuz edemiyorduk ama sonuçta ilişkiyi sürdürmeye çalıştık. Ve ilişkiyi sürdürme ısrarının sonuçlarını daha sonraki süreçte gördük.

Türk Metal'in yeniden yetkiyi almasından sonra yapılacak sözleşmede Türk Metal'e karşı basınç oluşturan ve fabrikayı diri tutan işçilerin hepsi Birleşik Metal'e geçiş sürecini örgütleyen işçilerdi. Ara dönemde hiçbir hareketlilik yoktu, büyük bir hayal kırıklığı vardı. İşçilere ulaşmada zorluklar yaşıyorduk. Daha çok sosyal zeminde bir ilişki sürdürüyorduk. Ama işte o süreç geldiğinde bu ısrarın kazanımı bize döndü.

Biz bu dönemde işçilerle çok nitelikli bağlar kuramamış olsak da gelişen süreçler üzerinden Bosch'a ilgimizi hep sürdürdük. İş kazası oldu, bir şeyler söyledik; yetki davalarını takip ettik, Bosch'un Birleşik Metal'e geçişinin ikinci yılında bu sürece ilişkin bir değerlendirme yaptık, vb... Sürekli olarak izledik ve müdahale etmeye çalıştık. Bosch son süreçte iyi bir zam aldığında, müdahalemizi oradaki işçilerle birlikte yaptık. Bu süreçte İşçi Birliği sayfası çok takip edilmeye başlandı. Fabrikada şu gelişme var, şuna yüklenmek lazım vb. diyerek, fabrikada bir atmosfer oluşturacak öneriler sundular.

Greif'taki gibi komite çalışması yapamadık ama belli sınırları olsa da bize bir takım olanaklar sağladılar. Fabrikalarında açıkça İşçi Birliği'ni savunuyorlardı.

Ben daha önce zaman zaman şöyle düşünüyordum. Görüşüyoruz, çaba harcıyoruz ama acaba doğru yapıyor muyuz, zaman kaybı mı bu çaba? Ama şunu görüyorsun sonuçta, onun dönemi de geliyor. O anki durgunluktan ya da ilgisizlikten dolayı ilişkiyi sürdürmekten vazgeçmememiz, daha inisiyatifli davranmamız lazım. (...)

Coşkun: Sınıf çalışmasında temelli sorunlarımızdan birisi, partinin toplam birikimine hakim olamamamız. Parti sınıf çalışmasında da, diğer alanlarda da fazlasıyla birikime sahip. Bu birikimin içselleştirilememesi, çalışmamızın çeşitli alanlarında karşımıza sorun olarak çıkıyor.

Partinin toplam birikimine, geçmiş deneyimlerine hakim değilsek, çalışma yürüttüğümüz alanlarda bir ivme kazanan, sonra tekrar geriye düşen bir tablo ile karşılaşabiliyoruz. Bu birikimi edinmediğimiz koşullarda, alta doğru çalışmayı çok sağlıklı öremediğimiz de açık. Öncelikli olarak bu birikimi özümsemek, alanlarda özgünleştirmek, ikincisi alt güçlere taşıyabilmek gerekiyor.
Bu alandaki zayıflığı aşamadığımızda, çalışmanın ihtiyaçlarına doğru bir biçimde yanıt veremiyor, alttaki güçleri doğru bir biçimde konumlandıramıyoruz.

Bir başka sorun, çalışmayı ele alışta mekanik yaklaşım. Yoldaşlarımızın parti çalışmasına

kendi bulundukları alan üzerinden bakmaları. Ama toplam birikimden bahsediyorsak eğer, her kadronun kendi bölgesinin yanısıra il çalışmasının toplam deneyim ve birikimine, yanı sıra partinin diğer çalışma alanlarının deneyim ve birikimine asgari düzeyde de olsa hakim olabilmesi gerekiyor. Örneğin Greif deneyiminden çıkarılan sonuçları kendi alanına taşıyabilmesi için öncelikle bu gözle bakabilmesi gerekiyor.

Bölge organlarında yeralan yoldaşlar aynı mekanik bakışı çalışma alanlarında da sergileyebiliyorlar. Bölge organı kendi içerisinde işbölümüne gidiyor. Diyelim bir yoldaş A fabrikasından, diğer bir yoldaş emekçi kadın çalışmasından, bir başka yoldaş başka bir alandan sorumlu. Bölge organında yeralan yoldaşlar X fabrikasındaki yoldaşın alanına ilgi duymayabiliyor, fabrikadaki çalışmayı geliştirme kaygısıyla hareket etmeyebiliyor. Başarılı bir çalışma için bu mekanikliği aşmak gerekiyor.

Sınıf çalışmamıza geçmek istiyorum. Parti güçlerimizin onda dokuzunun sınıf çalışmasında yeraldığını ifade ediyoruz. Gelinen aşamada tartıştığımız sorunların bazılarının artık geride kalması gerekiyor. Nedir bunlar? Uzun yıllardır fabrikalarda çalışıyoruz. '90'lı yıllardan itibaren anlamlı örnekler var. Fabrika çalışmasının ne olduğunu herhalde bizden iyi bilen kimse yoktur. Peki nedir fabrika çalışması? Herşeyden önce bölgeye hakimiyet anlamına geliyor. Öncelikle o bölgeyi tanımak, sınıf çalışmasının toplamı üzerinden, aynı zamanda siyasal faaliyetin toplamı üzerinden çalışma yürüteceğin alanların, öncelik tanıyacağın alanların fabrika üzerinden ayaklarını oluşturmak, stratejik fabrikaları belirlemektir. Yanı sıra orta vadede sonuç alabileceğin fabrikalar ile genel siyasal faaliyetini taşıyacağın fabrikalardır. Bunları ayrıştırmak gerekiyor.

Stratejik hedef olarak belirlediğimiz fabrikalar, çalışmayı öncelikli olarak taşıyacağımız alanlar olmak durumunda. Ancak ayrıştırma olmadığında, o stratejik hedef bir süre sonra silikleşebiliyor. Bir dönem yükleniyoruz, sonuç alamıyoruz. Bu bir süre sonra o fabrikaya ilgiyi azaltıyor. Fabrika genel bir sınıf çalışmasının bir alanı olarak kalabiliyor.

Fabrika çalışmasına ilişkin somut deneyimlerimizden çıkardığım sonuçlara değinmek istiyorum. Fabrikada çalışma yürütmeyi hedefliyorsak eğer, o fabrikayı ayrıntılı olarak tanımak gerekiyor. Öncelikli olarak işçi profilini tanımak, fabrikanın sanayi içerisinde tuttuğu yeri tanımak, fabrikada çalışan işçilerin o fabrikaya özgü olarak yaşadıkları sorunları tespit edebilmek, diğer taraftan bölgedeki sınıfla ortak olarak yaşadığı sorunları tespit edebilmek. Tüm bunlar üzerinden politika belirleyebilmek. (...)

Hedeflediğimiz fabrikaya yönelik bir komite oluşturduktan sonra, doğallığında belli ilişkilere ulaşabiliyoruz. Bu ilişkiler ile fabrika komitesinin ilişkilenişi çok önemli. Çalışmanın adımlarını yeni attığınız dönemlerde işçiler tereddütle yaklaşabiliyorlar. Çünkü tepelerinde sürekli işsizlik kılıcı dolanıyor. O süreçte atacağınız adımlar, vereceğiniz güven çok önemli. İşçiler sizi çok iyi gözlemleyip bir yere oturtabiliyor. Güven verebilmişsen, sana doğru adım atabiliyor. Buradan yakaladığınız koşullarda ondan sonrası da önemli tabii ki. Ne yapmak gerekiyor? Bir yanı o işçi ile, onun tablosunu, durumunu da gözeterek eğitim çalışmalarına başlamak gerekiyor.

Fabrikada yaşanan sorunlar üzerinden süreçleri örgütlemek de önemli. Küçük de olsa eylemli süreçler üzerinden kazanımlar elde edildiğinde, işçiler birlikteliğin gücünü görmüş oluyorlar. Bu doğal olarak işçilerde güvenin oluşmasını sağlıyor.

Fabrikaya yönelik tanımlanan ekibin düzenli olarak bir araya gelmesi, bu gelişlerin bölge örgütü tarafından mutlaka denetlenmesi, sürecin seyrinin izlenmesi, gerekli yol ve yöntemlerin gösterilmesi ve pratikte önünü açacak şekilde ilgi gösterebilmesi gerekiyor. Sözkonusu komite toplanamadığında çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalıyor. Kaçırılan bir ayrıntı, toplam süreci etkileyen bir sonuç yaratabiliyor.

İşçiler eğitimi bir başka önemli nokta.

Fabrika özgülünde eğitimin konusu olabilecek çokça malzeme karşımıza çıkıyor. Öncelikle neden örgütlenmek gerektiği, bunun bir alt başlığı olarak sendikalar, sendikaların sınıf mücadelesindeki yeri, Türkiye işçi sınıfı hareketinde sendikaların ortaya çıkışı, oynadığı rol, taban örgütlenmeleri, vb...

Elbette işçileri eylemli süreçler üzerinden eğitebilmek, bunun için de birincisi fabrikadaki kendi sorunları üzerinden, ikincisi, genelde sınıfı ilgilendiren sorunlar üzerinden eylemli süreçlere çekebilmek gerekiyor. Eğitim meselesinin çokça eksik bıraktığımız yönü devrimci siyasal eğitim. Bu alandaki boşluk, direnişin ve örgütlülüğün sınırlarını belirliyor.

Eğitimin bir yanı da, o deneyimin sade ve anlaşılır bir dille diğer sınıf bölüklerine aktarılması. Bir fabrikada ördüğünüz bir süreç kendi sınırları içerisinde kalabiliyor. Onu havzaya ya da bölgeye yaydığınız, farklı deneyimlerle bütünleştirdiğiniz koşullarda daha farklı deneyimler ortaya çıkabiliyor. Metal sürecindeki etkileşimi biliyoruz. İşçi platformları ya da birlikleri üzerinden de bu deneyimleri diğer işçi bölüklerine aktarabiliriz.

Son olarak birikim meselesine bir başka açıdan işaret etmek istiyorum. Bir bölgede çalışan bir yoldaşımız bir dönem sonra başka bir bölgeye geçtiğinde, o bölgenin deneyimi de o yoldaşla birlikte gitmiş oluyor. Bölgeye yeni gelen yoldaş, o bölgeye hakim birileri olmadığında, bir dönem bocalamak durumunda kalabiliyor. İlişkilere hakim olabilmek, çalışma alanlarına hakim olabilmek için o deneyim ve birikimin aktarılabilmesi gerekiyor.

İbrahim: Vurgulamak istediğim belli başlı sorunları sunum yapan yoldaş uzunca anlatımı içerisinde ele almış oldu. Başka yoldaşlar da ifade ettiler. Onun için bir takım noktaların altını çizmekle yetineceğim.

Greif direnişinden bugüne, bizzat bu direniş içinde ortaya çıkan, işçi sınıfının devrimci geleceği açısından önemli deneyimler ve birikimler var ve biz bunları "Greif kriterleri" olarak tanımlamış bulunuyoruz. Bütün bu kriterlerin hayat bulacağı alan ise üretim birimleri, daha somut olarak fabrikalardır. Bu soyut söylemler ya da bugün Greif direnişinin kendi içerisindeki sınırlı deneyimleri değil, tam tersine, bütün altı çizilen olguların, gerek sendikal anlayış planında olsun, gerek taban örgütlenmeleri konusunda olsun, gerek eylem çizgisi üzerinden olsun, dönüp karşılık bulacağı tek alan fabrikalardır. Bu önemli olgu partiyi sınıfın organik parçası olma zorunluluğuna götürüyor. Bu birkaç yoldaşın bir fabrikaya girmesi değil, bütünüyle orada nefes alıp vermesi, bütünüyle oradaki süreçlerin içerisinde konumlanmasıyla çözülebilecek bir sorun. Bizim buna en yaklaştığımız yerlerde Greif çıkıyor. Bizim buna en yaklaştığımız yerlerde politik müdahale ekseninde metal fırtınası çıkıyor, tekil fabrika direnişleri çıkıyor. Ama buna yaklaşamadığımız, o eksene oturamadığımız her yerde de daha dışardan ve söylem bazında bir müdahale ile karşı karşıya kalıyoruz. Bence burada yakalanması gereken halka, bu yönüyle de aslında partinin yirmi küsur yıllık sınıf çalışması birikimini esas alarak, gündelik ezberleri bozmak olmalı. Öyle olmadığında, biz aslında sınıf çalışması yürütür gibi görünüyoruz ama buraya oturmayan her pratik daha sınırlı, daha kendiliğinden ya da başka türlü sonuçlar üretmekle yüzyüze kalıyor. Birinci nokta bu bence.

İkincisi, toplam tartışmalar üzerinden benim dikkatimi en çok çeken, İdil yoldaşın Metal Fırtınası sunumu oldu. Orada bir hakimiyet var. Biz hedef gözettiğimiz alanlara hakim olabilmeliyiz. Bosch'da şu sorunlar vardı, öncü işçiler şöyleydi vb... Hakim olduğunuz yere daha güçlü müdahale edebiliyorsunuz. İlla içerde olmanız da gerekmiyor. Oradaki sorunları, çelişkileri, sıkıntıları bildiğinizde, müdahale etmeyi başarabiliyorsunuz. Gelişmelere hakim olduğunuz yerde doğru politikalar üretebiliyorsunuz. Gerisi soyut ve genel söylemler olarak kalıyor. Bu Greif'ta da böyleydi. İçerdesiniz, organik bir parçasısınız, kuşatıyorsunuz, sorunlarına hakim oluyorsunuz, doğru politikalar belirliyorsunuz ve müdahale ediyorsunuz. Bu yöntemsel bir mesele ve bunu gündelik çalışmada yeterinc esas alamadığımızı

düşünüyorum. Sınıfın dışında olduğumuz anlamında söylemiyorum ama bunlar yerli yerine oturmadığı yerde sonuç üretmiyor. İkinci nokta bu: Hakim olmak!

Toplam tartışmalardan öne çıkarılması gereken bir başka nokta daha var. Biz devrim yapma iddiasıyla yola çıkmış, bu temelde irade beyanında bulunmuş bir partiyiz. Hedefimiz bu, devrimci iktidar bakışımız var. Türkiye toplumu kapitalist bir toplum, sınıflara bölünmüş, esas çelişkisi buradan gelişiyor. Bunun kendisini döne döne ürettiği alanlar da, üretim ilişkileri ve o temelde şekillenen toplumsal yapı oluyor. O halde bu toplumsal gerçekliği altüst edecek dinamikleri merkezi olarak da tartışabilmeliyiz. Bir Koç sermayesi var, Sabancı var, başka büyük tekeller var. Bunların belli faaliyet alanları var; Bursa, Kocaeli, İstanbul, Manisa, Trakya vb... Biz parti olarak yeni dönemde stratejik alanları merkezi olarak derli toplu ele alabiliriz. Buraları iktidar bakışıyla, sermaye iktidarının yeri geldiğinde soluğunu tıkayacak eylemli çıkışlara önderlik etme bakışıyla bugünden tartışabiliriz. Nitekim metal süreci üzerinden bir kez daha tartışmış bulunuyoruz. Sadece bölgelerin önündeki stratejik hedefler değil partinin önündeki stratejik hedefleri somutlamak anlamına geliyor bu. Bu, Bursa'nın önüne, İstanbul'un önüne bir takım fabrikaları çıkarıyorsa, bunlara ısrarla işaret etmek, buralara yönelik kısa ve orta vadede hedef ve planlamalarla girebilmek önemli görünüyor. Bugün girip yarın çıkacağımız fabrikalar olmamalı bunlar. Olabilir, sınıf mücadelesi bizi dışına atabilir, o gün için bizi söküp oradan atabilir ama eğer bu stratejik ise, bu esas ise, bu orda olmayı gerektiriyorsa, bugün atılırız, yarın yine gireriz. Kapıdan kovulursun bacadan girersin, yine orada olursun. Parti orada kökleşir ve o köke dayandığı oranda da gelişecek sınıflar mücadelesinde söz sahibi olmaya başlar. Bu yerel örgütler için de böyledir ama toplam parti örgütü açısından böyle bir strateji belirlemek önemli diye düşünüyorum.

Israr vurgusu yapıldı, bence de önemli. Hedeflediğimiz stratejik fabrikalara dönük ısrarlı ve istikrarlı bir çalışma yürütmeyi başarabildiğimizde, öyle ya da böyle dışına atılsak da, oradaki birikim, emek, çaba kalacaktır. Biz oradan sökülüp atılsak ya da bölge örgütümüz çökse bile, parti orada sıfırdan başlamak zorunda kalmayacak, bir birikim üzerinden yolunu devam edebilecektir. Temel vurgularımızın hayata geçmesinin yolu, gündelik çalışmamızın günümüze taşıdığı ancak bilince ve pratiğe oturmayan ezberleri yeniden gözden geçirmekten geçiyor.

Irmak: Değerlendirmelerimizi doğal olarak son üç yıl üzerinden, IV. Parti Kongresi'nde ortaya konulan çizgiyi ne ölçüde hayata geçirebildiğimiz üzerinden yapabilmek durumundayız. Buradaki sunumda ortaya konulan yeni durumlar üzerinden de tartışmalar yapmak gerekecek. Örneğin IV. Parti Kongresi'nde bağımsız devrimci sendika gibi bir gündemimiz yoktu. Aslında Greif ile birlikte gündemimize girmiş olsa da daha özgün bir durumla karşı karşıyayız. Bunun ötesinde işaret edilen sorunlar, bizim bugüne kadar tartıştığımız ancak aşmakta zorlandığımız sorunlar. Dolayısıyla, asıl olarak zorlandığımız alanlar üzerinden tartışarak daha somut sonuçlar çıkartmaya ihtiyacımız var. Bu açıdan toplam olarak eleştirel ve özeleştirel değerlendirmeler yapmak da bir ihtiyaç. Buradan bakıldığında, yapılan sunum ve ardından ifade edilenler, beraberinde yereldeki deneyimlerimiz üzerinden birkaç noktanın altını çizmek istiyorum.

Bizim için asıl sorun irade sorunu! Belirlenmiş hedeflere yüklenme sorunu, uygulama sorunu, bu açıdan da tutarlılık sorunu! Tüm bunlarla birlikte yerel örgütlerimizin yönelimleri açısından artık daha da netleşme ihtiyacımız var. Bunu ne açıdan söylemek mümkün? Stratejik işletmeler üzerinden döne döne vurgu yapıyoruz. IV. Kongre'deki metinlerden birinde orta ölçekli işletmeler üzerinden çok daha somut bir vurgu da vardı. Esasen bizim bir dizi açıdan hedeflediğimiz işletmelerimiz şu son üç yıllık süreç içerisinde değişti. Değişiyor, niye değişmiş oluyor? Bir yandan çalışmada zorlanıyoruz. Hedef fabrikalara giremiyoruz,

güç sorunu yaşıyoruz. Beraberinde mevcut insanlar üzerinden hedef fabrika tanımlaması yapabiliyoruz. Gelinen aşamada şekilsizlikten çıkabilmek gerekiyor. Bazı şeyleri hedef işletmelerimiz noktasında çok daha net tanımlamalarla birleştirebilmemiz gerekiyor.

Ben çalışmamızda yer yer belirlenen hedeflerde kolay değişiklikler yapılabildiğini düşünüyorum. Az önce bir yoldaş havza çalışmalarından bahsetti. Tabii ki havza çalışmalarında dinamik düşünebilmek durumundayız. Ama kurup dağıtan, kurup dağıtan biçimlerden de kaçınmak gerektiğini düşünüyorum. Yayınlarımızdan izleyebildiğimiz kadarıyla, bir yerde platform kuruluyor, bir yerde birlik kuruluyor, sonra dağılıyor. Tabii ki sınıf mücadelesi dinamiktir, aynı şekilde onun araç ve yöntemleri de. İhtiyaç ortadan kalktığında onlar da ortadan kalkabilir. Ama ben sorunumuzun tek başına bundan değil, daha hedefli davranma başarısı gösterememizden kaynaklandığını düşünüyorum. En azından daha hedefli, daha yöntemli, yönelimlerimizi daha netleştiren bir bakışa ihtiyacımızın olduğunu, hele de V. Kongre sonrasında gerek fabrikalar açasından, gerekse yerel çalışmanın hedefleri açısından yönelimlerimizin çok daha belirgin ve net olması gerektiğini düşünüyorum.

Fabrika çalışmalarımız açısından da, özel olarak vurgulandı, içerden konumlanma ve dışardan dövme ilişkisini doğru kurabilmemiz gerekiyor. Evet, içerden konumlanmakta zorluk çekiyoruz, ama dışardan dövmekten asla vazgeçmemek ve bunu da farklı gündemler ve farklı araçlarla yapabilmek noktasındaki ısrarımızı sürdürebilmek gerekiyor. Bu ikinci noktaydı.

Üçüncü nokta, aslında genel siyasal mücadelenin kimi gündemleri noktasında geride kalan üç yıllık sürece baktığımızda, bazı sürüklenmeler yaşadık. Bunu toplam olarak da vurgulamak gerektiğini düşünüyorum. Haziran süreci yaşanıyor, bu süreç bizi sınıf çalışmamızdan alıkoyuyor. Oysa Haziran süreci sınıfa gitmemiz, sınıfı o açıdan bilinçlendirmemiz, siyasallaştırmamız gereken bir süreçti. Toplam olarak bakıldığında, eylemden eyleme koşturuyorduk. Aynı zamanda sınıfa müdahalemizin en yoğun olduğu alanlarda Haziran sürecinde olumsuz tepkileri alabildik. Esenyurt örnektir, Gebze örnektir. Sadece Haziran süreci ile de sınırlı bir durum değil bu . Önümüzdeki süreçte de toplumsal hareketliliklerin farklı gündemleriyle karşı karşıya kalabiliriz. Dolayısıyla, hiçbir gelişmenin bizi sınıf yönelimimizden, sınıfa müdahaleden alıkoymaması, hiçbir şekilde sürüklenmeye izin vermememiz gerekiyor. Bunun için de özel müdahaleler bir ihtiyaç. Son üç yıllık süreçte bir dizi gündem ve gelişmede bunu yaşadık.

Dördüncü nokta, tartıştığımız sorunların hiçbiri örgütsel ve kadrosal sorunlarımızdan bağımsız değil. Bir dizi şeyi bununla birlikte değerlendirebilmek durumundayız.

Bölgemizdeki fabrikalara yeterince hakim değiliz tartışmasını da gelinen yerde geride bırakmalıyız. Bu, temelde örgütsel sorunlarımızla bağlantılı bir sorun. Burada vurgu daha güçlü örgütsel müdahalelere yapılmalıdır. Bölgede çalışan güçler değişse bile toplam parti birikimimizin aktarılması açısından boşluklar bırakmamalıyız. Dolayısıyla sorun, örgütsel müdahalelerimizi yeterince güçlü yapamadığımız üzerinden ele alınmalı.

Bir diğeri, kadro sorunlarıyla bağlantılı olan yanı; gelinen aşamada, açılış konuşmasında da vurgulandığı gibi, kadro sorunlarımızı sınıf mücadelesinin ve sınıf çalışmasının içinde çözeceğiz diyoruz. Bugün kadrolaşma planında zorlanıyoruz gerçekten. Bir dizi deneyimde yaşanıyor, gücümüz girdiği fabrikada çok tutunamıyor. Çıkartılıyor ya da kendini attıracak bazı zamansız ve hesapsız şeyler yapabiliyor. Ama sonuçta bu meseleyi de yoğunlaşan sınıf çalışmamız içerisinde aşabileceğimiz açık. Tek başına kadroya müdahale ile aşabileceğimiz bir sorun değil.

Bir diğer nokta, bir müdahale aracı olarak bültenler fazlasıyla önemli. Bültenlerimiz aslında zayıfladı ve sayıları azalmış durumda. İlginçtir, bir metal süreci yaşanıyor, o beş aylık süreçte bültenlerimiz çıkmıyor. Bu parti çalışmasının toplamı açısından bir zayıflık alanı.

Bültenlerimizin sınıf çalışmasında ne kadar etkili araçlar olduğunu tüm deneyimlerimizden biliyoruz. Dili, içeriği, tarzı, anlatımı yönünden güçlendirilmesi, işçi yazılarıyla beslenmesi bir ihtiyaç.

Son bir nokta sınıfın eğitimi meselesi. Eğitim bizim için yeni olan bir şey değil, bu eğitim yapalım tartışması da değil. Eğitimi kolektifleştirelim, bu açıdan birikimimizi kolektifleştirelim. Biz IV. Kongre'de sıradan işçiye hitap edebilecek türden eğitim broşürleri hazırlanması kararı almıştık ama hayata geçiremedik. Bu süreçte bir dizi işçi okulu gerçekleştirildi, ama bunun materyalleri kolektif olarak değerlendirilemedi. Eğer kongremizden bazı sonuçlar çıkartıyorsak, sınıfın eğitimi meselesi bizim için temelli bir sorunsa, ki sınıfın eğitimi için çok değişik alanların çaba harcadığı biliniyor, bunları güçlendirmeli ve kolektifleştirmeliyiz.

Ender: Sınıf çalışmamızın sorunları üzerinden yaptığımız tartışmalar aslında çok yeni değil. Hayata geçiremediklerimiz üzerinden bir kez daha altını çizmiş oluyoruz. Ben bunlara ek olarak pratikte karşılaştığımız bazı sorunlara değinmek istiyorum.

Hedefli çalışma diyoruz, stratejik fabrikalar belirlemeliyiz diyoruz. Bunun da belli handikapları var. Belli fabrikaları hedef olarak seçtiğimizde, o fabrika dışındaki sorunlardan uzaklaşabiliyoruz. İşçi sınıfı ve emekçilerin yaşadığı sorunlardan, toplumu ilgilendiren siyasal ve toplumsal sorunlardan kopabiliyoruz. Fabrikanın dar sorunlarına daralabiliyoruz. O fabrikadaki sorunların genelle bağını kuramıyoruz. Önemli handikaplarımızdan biri bence bu. Oysa, yoğunlaştığımız alan ile genelin bağını güçlü bir biçimde kurabilmek durumundayız. Bunu başardığımızda, o çalışmadan daha ileri sonuçlar alabileceğiz.

Örneğin Greif'ta taşeronluk sorunu vardı. Tek başına Greif işçilerinin yaşadığı bir sorun olarak ele almış olsaydık, genelle bağını kuramazdık. Taşeronluk sınıfın genelini ilgilendiren bir sorun. Hatta işçilerin yaşadığı sorunlardan biri olmaktan çıkmış siyasal bir soruna dönüşmüş bulunuyor. Çünkü sermaye iktidarının temel bir politikası bu. Sen bu sorunu alıyorsun, genele müdahalenin bir aracına dönüştürebiliyorsun. Bu sana ciddi soluklanma alanları yaratabiliyor, önünü açabiliyor. Yöneldiğimiz her fabrikaya, her birime buradan bakmalı, özeli genelle bütünleştirecek bir bakışla hareket etmeliyiz.

Bir başka sorunumuz şu. Bizim ötemizde de grevler, direnişler vb. yaşanıyor, biz buralara da yerinde bir tutumla müdahale ediyoruz, başarısı için çabalıyoruz. Grevlerin, direnişlerin maddi kazanımlarla sonuçlanması kuşkusuz önemli. Ama bizim için daha önemli olan, oradaki öncü işçileri ileriye çekip kendi siyasal çizgimize kazanmak. Bu konuda hataya düşüyoruz. İşçiler kazansın da, nasıl kazanırsa kazansın diye bakıyoruz. Tüm güç ve olanaklarımızı bunun için seferber ediyoruz. Aynı emeği öncü işçileri kazanmak için harcamıyoruz. Eğer uzun vadeli düşünüyorsak, devrimci bir sınıf hareketi yaratmayı hedefliyorsak, gittiğimiz her yerde öncelikle, biz burada hangi işçileri kendi siyasal çizgimize kazanabiliriz sorusunu önümüze koymalıyız. İkincisi, bunları kazanmak ve eğitmek için neler yapabiliriz ve onlar üzerinden diğer işçilere nasıl müdahale edebiliriz? Bu bakış açısıyla hareket etmeliyiz.

Bu bizim IV. Parti Kongresi öncesinde zayıf kaldığımız bir yaklaşım tarzıydı. "Bizim için sınıfın davası önemli" gibi söylemlerle gidiyorduk. Ama "sınıfın davası" için de sınıfın partisinin sınıf içerisinde güç olması önemli! Meseleyi böyle ortaya koymak gerekiyor.

Grevlere, direnişlere müdahalede yaşadığımız başka sorunlar da var. Bizim UPS'ye, Türk Hava Yolları'na, başka direnişlere sistemli müdahalelerimiz oldu. Bülten çıkarttık, bildiri çıkarttık, başka süreçler yaşandı. Biz bu süreçlerde hep sendikal bürokrasi gerçeği ile karşı karşıya geliyoruz. İşçilere bu gerçeği, sendikal bürokrasinin oynadığı rolü anlatmaya çalışırken yanlışlar yapıyoruz. Örneğin THY'de bunu anlatırken, bu sendika size ihanet ediyor, şöyle yapıyorlar, böyle yapıyorlar dedik, işçiler bir daha bizi o kapıdan içeriye sokmadılar. Ama biz bunun yerine şunu söyleyebilirdik:

Buradaki bu sorunu aşmak için komiteler kurmanız gerekir. Grev bir haktır, senin bu hakkını kullanmanı üzenin yasaları engelliyor, sen de işçi sınıfının mücadele yasalarıyla hareket etmelisin, vb... Bu tarz önerilerle gitmiş olsaydık, onları sendikanın geriliğiyle karşı karşıya getirmiş olacaktık. İşçilerin sendikaya güven duyduğu bir noktada sen bu haindir, işçi satıcısıdır vb. dersen, oradan kovulursun. Müdahalemizde kullanacağımız dil ve üslup, tarzımız ve yöntemimiz büyük bir önem taşıyor. Son birkaç yıl içerisinde en fazla karşılaştığımız sorunlar oldu bunlar. Bu konularda politikada esneklik dediğimiz şeyi hayata geçirebilmemiz gerekiyor.

Bir başka nokta, çalışmamızı planlarken, çeperimizdeki güçleri doğru bir tarzda konumlandırmak sorunu. Kim neyi başarabilecekse onu istemeliyiz. Örneğin, bölgemizde bir stratejik fabrika var, bakıyoruz, buraya yönlendirebileceğimiz kim var? Bunu kaldıramayacak bir çevre ilişkimiz var, henüz gelişimi ona uygun değil. Buna rağmen zorla oraya yönlendiriyoruz. Bu sonuçta o fabrikadan sonuç alamamamız gibi bir tablo açığa çıkartıyor. Aynı zamanda o yoldaşın yıpranmasına, kendisine güvenini yitirmesine neden oluyor.

Biz son 7-8 aydır bu konu üzerine tartışıyoruz. Bir takım planlamalar yaptık, adımlarını attık, bunun sonuçlarını almaya başladık. Kim ne verebilecekse! Bu partinin kadroları var, kadrolarından çok fazla şeyi istemek durumundayız. Deneyim ve birikimi yetersiz olsa bile gidecek, sınırlarını zorlayacak, sonuç alıcı bir çalışmayı örgütlemek için elinden gelen çabayı sarfedecek. Ama yeni gelişen bir yoldaşımız ya da çevre gücümüz varsa, bunu gözetmek zorundayız. Biz önüne yapabileceği işi koyarsak, kendine güven duymasını sağlar, ufkunu açar, pratik içerisinde eğitilmesini sağlamış oluruz. Daha ileri sonuçlar almaya da başlarız. Böyle bir örneğimiz var. Yıllardır bölgede hiçbir fabrikaya girip çalışmayan ama çevremizde duran samimi bir yoldaşımız vardı. Bu tarz adımlar attığımızda, bir süre sonra kendisi fabrikaya girip sınıf çalışması yürütme ihtiyacı duydu. Bizim yönlendirmemiz olmadan hedeflediğimiz bir fabrikaya girdi ve istikrarlı bir biçimde çalışıyor.

Bizim ihtiyaçlarımız var, evet. Ama bazı ihtiyaçları karşılamayı kısa vadeli düşünmemeliyiz. Hedefli bir tarzda hareket ettiğimiz, o yoldaşı şuraya hazırlayalım, bunun için de şu adımları atalım dediğimiz bir durumda sonuç alırız. Öbür türlü, "bunun çapı bu kadar" türünden yargılarla hareket ediyoruz. Kendi eksikliğimizi görmüyor, karşımızdaki insanın eksikliğine bakıyor, tabloyu oradan yorumlama yanlışına düşüyoruz.

Başka bazı örneklerde de benzer bir hataya düştük. Ama kendi eksikliklerimizi tartıştığımızda, o insanımıza taşıyabileceğinden daha fazla yükü yüklemeye çalıştığımızı gördük. Bu bakışla yaklaştığınızda sorunu çözebiliyorsunuz. Herkese yapabileceği işi vermeli ve fazlasını oradan doğru istemeliyiz.

Deneyimlerimizin paylaşılması ve genelleştirilmesinin önemi açık. O kadar çok deneyimimiz var ki, yerel parti örgütlerine ve tek tek yoldaşlarımıza bu konuda önemli görevler düşüyor. Ama merkezi önderliğe daha fazla görev düştüğünü düşünüyorum. Yerelin göreceği yer doğal olarak sınırlı. Yereller kendi deneyimlerini aktarır ama parti merkezi bunları alır, süzer, genelleştirir ve partinin önüne koyar. Bugünkü tablomuzu aşabilmemiz için merkezi önderliğin bu konuda daha yönlendirici olması gerekiyor.

Siyasal gelişmelere müdahale sorunu

Zor bir dönemden geçiyoruz. Bu sadece Türkiye'ye özgü bir durum da değil. Dünya ve bölge ölçüsünde yaşanan gelişmeler, bu zorlukların önümüzdeki dönem katlanarak artacağını göstermektedir.

Partimizin yeni döneme ilişkin "bunalımlar, savaşlar ve devrimler" dönemi tanımlaması her günkü gelişmelerle doğrulanmaktadır. Ortaya çıkan tablo sürecin mantığına ve doğasına uygundur. Zira bunalımlar ve savaşların kaçınılmaz olarak yarattığı yıkıcı bir fatura olacaktır. Bu fatura bugün dünyanın dört bir yanında işçilere, emekçilere ve ezilen halklara ödettirilmektedir. Polis rejimi uygulamaları devreye sokularak, "teröre karşı mücadele" adı altında tüm demokratik hak ve özgürlükler gaspedilerek, sosyal yıkım programlarıyla işsizlik, sefalet, yoksulluk ve geleceksizlik yaygınlaştırılarak, savaş ve saldırganlık politikaları tırmandırılarak bu fatura ödettirilmeye çalışılmaktadır. Bunların eşliğinde ilerici ve devrimci güçlere yönelik saldırılarla devrimci gelişmelerin önü alınmak istenmektedir.

Bu koşullar altında devrimci siyasal mücadeleyi yürütmenin güçlükleriyle karşı karşıyayız. Bu tablo kaçınılmaz olarak siyasal sınıf faaliyetimizi etkilemektedir. Genel planda siyasal gündemler ile sınıf gündemleri arasındaki bütünlüğü oluşturmak konusunda düşünsel bir açıklık içinde olsak da, bunu pratik faaliyette başarıyla örgütlediğimizi söylemek mümkün değildir. Son dönemde siyasal gündemlere müdahalede belli bir atalet ve tutukluk içinde olduğumuz görülmektedir. Kuşkusuz bu sadece bize özgü değil, tüm sol ve ilerici güçleri kesen ortak bir zaafiyettir. Dolayısıyla bu durum genel planda sınıf ve kitle hareketinde bir gerilemenin de göstergesidir.

Düzenin saldırılarının öncelikli hedefi devrimci siyasal faaliyettir

Sermaye düzeni başta Kürt hareketi olmak üzere devrimci ve ilerici sol güçlere yönelik olarak dizginsiz bir saldırı yürütüyor. Özellikle son birkaç yıldır devrimci siyasal faaliyetin tümüyle önünü kesmeye yönelik bu saldırılar, aynı zamanda her türlü devrimci çıkış ve arayışı boğma amacı taşıyor.

Çoktandır kendi hukukunu bir yana bırakmış olan sermaye iktidarı, zor ve ideolojik aygıtlarını devreye sokarak her türlü toplumsal muhalefeti ezmeye çalışıyor. Ancak bunu bir türlü başaramıyor. Zira çatışma ve mücadele dinamiklerini tümüyle ezmesi ve etkisizleştirmesi kolay değil. Yine de bu saldırılarının belli sonuçlar yarattığını vurgulamak gerekiyor. Özellikle ilerici çevreler üzerinde belli geriletici sonuçlara yol açtığı görülüyor. Sermaye devleti için ezemediği koşullarda ilerici sol güçleri ehlileştirip denetim altında tutmak her zaman temel bir politika olmuştur. Bugün bunda belli bir başarı elde ettiği açıktır.

Özellikle toplumda korku, yılgınlık ve umutsuzluk atmosferi yaratılarak kitlelerin sokağa, direnişe, eyleme ve mücadeleye yönelmesinin önünü kesmek amaçlanmaktadır. Sistematik baskı ve terör yoluyla kitleler politik yaşamın dışına itilerek hareketsiz kılınmak

istenmektedir. Kitlelerin ileri kesimlerine yöneltilen faşist baskı ve terör, kitlelerin geri kesimlerini ürkütmenin, terbiye etmenin ve edilgenleştirmenin bir aracı olarak devreye sokulmaktadır.

Propaganda-ajitasyon faaliyetini yükseltmek

Sermaye iktidarı bir yandan zor aygıtlarını kullanırken, öte yandan işçi ve emekçilerin bilincini bulandırmak, şovenizm, milliyetçilik ve her türden gerici zehrini kusarak beyinleri teslim almak için ideolojik saldırı aygıtlarını etkili bir tarzda harekete geçirmekte, özellikle medya gücünü kullanarak bunu yapmaktadır. Gelişmelerin giderek karmaşıklaştığı ve çatışmaların keskinleştiği bugünkü koşullarda, işçi ve emekçiler gerici bir eksende taraflaştırılmaya çalışılmaktadır.

Bu gerici kuşatmayı kırabilmek için devrimci propaganda-ajitasyon faaliyetini daha yaygın, sürekli ve etkili bir biçimde yürütmek, her türlü yol, yöntem ve aracı kullanmak yakıcı bir ihtiyaçtır. Legal, yarı legal ve illegal tüm araç ve yöntemlerin birarada kullanılması çok daha güçlü bir etki yaratacaktır.

Sınıf ve emekçi kitlelerin ileri kesimleri bugün için belli bir "edilgenlik" içine sürüklenmiş olsalar da, olup-bitenlere karşı kayıtsız değiller. Olayları, gündemleri ve gelişmeleri dikkatle izlemekte ve belli bir tutumla birleştirmektedirler. Özellikle direnme iradesi ve kapasitesi ortaya koyan siyasal güçlere ilgileri giderek artmakta ve daha yakından takip etmektedirler.

İşte bu nedenle her biçimde ve her yolla işçilere ve emekçilere seslenmeyi başarmalı, bu çerçevede her türlü imkanı, aracı, zemini ve fırsatı etkili bir tarzda değerlendirebilmeliyiz. Partimizin programını, çizgisini, açıklamalarını, bildirilerini, çağrılarını, mücadele talep ve şiarlarını işçi ve emekçi kitlelere her vesileyle taşımalıyız.

Eylemli süreçleri örgütlemek

Elbette sermaye düzeninin saldırıları sadece propaganda-ajitasyon faaliyeti ile etkisiz kılınamaz. Bu faaliyetin önemi ve yakıcılığı ne olursa olsun, aslolan sınıf ve emekçi kitleleri mücadeleye çekip harekete geçirebilmektir. Harekete geçen kitlelerin eylemini devletin zoruna karşı aktif direnme çizgisine çekmektir. Toplumdaki gerici temellerdeki saflaşmayı bertaraf edecek ve gerçek bir sosyal mücadelenin önünü açacak olan da budur.

Kürdistan'da son aylarda gerçekleşen kitlesel katliamlara karşı gösterilen tepkiler belli sınırların ötesine geçemedi. Devrimci ve ilerici güçlerin ortaya koyduğu tepkiler azgın bir devlet terörü ile yüzyüze kaldı. Katliamların önünü kesebilecek ya da geriletebilecek bir eylemli süreç örgütlenemedi. Sermaye devleti Kürt halkına yönelik sürdürdüğü yıkıcı savaşını "teröre karşı mücadele" adı altında toplumsal ölçekte meşrulaştırmaya çalıştı. Kitlelerin gerici bilincine yaslanarak, onları edilgen bir tutuma sürükledi.

Bu durum sadece ilerici sol güçleri değil, bizim saflarımızı da şu veya bu düzeyde etkiledi. Pasif denebilecek düzeyde eylemleri gerçekleştirmekten dahi alıkoydu. Oysa bugün sınıf ve kitle hareketinin geriliği koşullarda "pasif" olarak nitelenebilecek bir takım eylemler bile yarınki ileri çıkış için imkanların birikmesini sağlayacaktır. Bu nedenle bugün için geri bir düzeyde de olsa direnmeyi geliştirip yaymanın büyük bir önemi vardır.

Sermaye düzeninin devrimci ve ilerici güçleri bir cendereye hapsederek, pasif bir konuma iterek, saldırılar ve katliamlar karşısında tepkisiz kılarak ezmeye çalıştığı bugünkü koşullarda öne çıkmak, her imkanı ve zemini devrimci siyasal faaliyeti güçlendirecek bir çizgide ilerletmek görevi önümüzde duruyor. Kitlelere direnme ruhu aşılamak, politik nedenlere dayalı eylemlere çekmek, devletin yasalarına ve yasaklarına karşı bir direnme çizgisi ve pratiği geliştirmek önümüzdeki dönemde öncelikli sorumluluklarımızdan biridir.

Kadro sorunu üzerine notlar...

Engin Doruk

"Sorunlar, bizzat kendilerini yaratanların yöntem ve yaklaşımları ile çözülemezler."
Albert Einstein

Einstein'ın bilime yönelik kimi yöntemsel yaklaşımları siyasal yaşam açısından da önem taşıyor. Burada notlar şeklinde ortaya konulacak olan kadro sorunu açısından da bu böyle.

Kadro sorununun halihazırda parti çalışmasının önemli bir dizi alanını kestiği açık. Sınıf çalışmasında mesafe almaktan devrimci örgüt sorununa kadar önümüze çıkan sorun alanları, kadro gerçeğimizle sıkı sıkıya ilişkili. Bu nedenle kritik bir yerde duruyor.

"Kadro gerçeğimiz nedir?" diye sorulduğunda ilk verilecek cevap niteliksel zayıflık olacaktır. Partinin bugün için sınırlı bir kadro potansiyeli bulunuyor ve bu potansiyel devrimci kimlik, ideolojik donanım, önderlik kapasitesi vb. açılardan niteliksel zayıflıklar taşıyor.

Tüm bu olgular "kadro eğitimi" sorununu dolaysız olarak önümüze çıkarıyor. Mevcut kadrolarımız büyük oranda gündelik siyasal çalışmanın dar zeminleri üzerinde yetişiyor. Niteliği şekillendirmesi bakımından pratik eğitim elbette paha biçilmez bir önem taşıyor. Fakat bunu tamamlayacak olan ideolojik-teorik eğitim ve sosyal pratik aksadığında, tek yanlı gelişim kaçınılmaz oluyor.

Tüm bu açılardan kadroların bütünlüklü gelişimini sağlayacak bir çaba gereğince ortaya konulmadığında, hep bir yanlarıyla "tartışmalı" kadrolar gerçeği ile karşı karşıya kalıyoruz. Peki, kadroların bütünsel olarak niteliğini yükseltecek beslenme kanalları nelerdir?

1- Bizzat sınıf mücadelesinin içerisinde gündelik olarak pratik konumlanış... Deneyimin eşsiz öğreticiliği... Ancak bu pratik konumlanış, bizzat parti tarafından yönlendirilemez ve kadro bu zeminde yalnızlaşırsa eğer, gelişim süreci daha en başta sakatlanacaktır. Pratik içinde eğitim bir kadro için en keskin dönüşüm zeminidir; ancak parti tarafından sistemli bir şekilde yönlendirilmezse, verimsiz sonuçlar yaratabilir. Bu durumda her kadro salt kendi sınırlı çabasının sonuçları üzerinden bir gelişim süreci yaşar.

2- Dünya görüşü ile donanmak ve teorik eğitim. Bu konuda da partili bir kadro asla yalnız bırakılmamalıdır. Bir devrimci, partiyle bağ kurduğu andan itibaren, gelişim ihtiyacına göre partinin bizzat denetimi ve yönlendiriciliği ile ideolojik-teorik eğitim süreci örgütlenmelidir. Bu örgütlü ve kolektif bir süreç olarak ilerlemelidir. Bu konuda Marks'ın bir saptaması var. O dönem ideolojik olarak mücadele yürüttüğü insanlardan birisi hakkında, "kendi kendisini eğitmenin tüm kusurlarını ve sınırlarını taşıyordu" diyor.

Bir partili kadronun ideolojik-teorik eğitim sürecini kendi haline bırakırsanız, kendi çabasıyla ancak sınırlı ve yetersiz bir nitelik yaratabilir.

3- Sosyal pratik. Devrimci kadro hayatla ve toplumla ne denli çok yönlü bağlar kurabiliyorsa, ufku ve zihni de o denli genişleyebiliyor. Hayatın ve devrimci siyasal yaşamın bir dizi alanı ile ilgilenebiliyor. Eğer sağlam bir dünya görüşüne sahipse, buradan edindiği deneyimleri soyutlayarak bilinç öğesini güçlendirip zenginleştirebiliyor.

İşte bu üç başlık üzerinden baktığımızda, kadrolarımızın önemli ölçüde kendi halinde bir süreç işlettiğini görmekte zorlanmayız. Bilinç, güncel ve tarihsel deneyimlerin pratik ve teorik

birikiminden yöntemli bir şekilde beslendiği ölçüde, niteliksel olarak güçlenebiliyor. Eğitim dediğimiz de bu değil mi zaten?

Eğitim sorunu üzerinden Einstein'ın yukarıda yer alan sözüne gelece olursak... "*Sorunlar, bizzat kendilerini yaratanların yöntem ve yaklaşımları ile çözülemezler.*" Bugün kadro niteliği ve eğitim sorununu bizzat yaratan ve yaşatan güçlerin anlayış ve yaklaşımları ile çözmeye kalkmak, her defasında elimizin boşa çıkması ile sonuçlanıyor. Kadrolarımız, eğitim ve nitel gelişme sorununun bizzat muhatapları. Bu sorunu onların yöntem ve yaklaşımları üzerinden çözebilseydik eğer, bugün bambaşka bir yerde olurduk. Bu birinci nokta.

İkincisi, Marks'ın o dönemki muhatapları üzerinden söyledikleri. İnsanların gelişim ve eğitim süreçlerini salt onların çabalarına bırakırsak eğer, bir kez daha ciddi bir yöntemsel yanlışa düşeriz. Bu konuda partinin birikimi işimizi kolaylaştıracaktır. Zira o birikim devrimci-marksist yöntemin dolaysız bir ürünüdür ve partimiz bu açıdan fazlasıyla şanslıdır. Şimdi nitelik yaratma sorunu üzerinden partimizin (somutta partinin en ileri kadrolarının) bizzat kendi deneyimlerini partili kadrolara mal etmesinin zamanı. En asgarisinden yöntemsel bakış üzerinden.

Yaşam tarzı sorunu

Kadro gerçeğimizin bir diğer boyutunu ise yaşam tarzı sorunları oluşturuyor. Yoldaşlarımız hangi sınıfsal kökene sahip olursa olsun (işçi ya da küçük-burjuva), tümü de burjuva düzen içerisinde şekillenen yaşam tarzı, alışkanlıklar, eğilimler, değerler vb. ile saflarımıza katılıyorlar.

Devrimcileşme süreci esasta ve somutta bu yaşam tarzı ve alışkanlıkları ile sistemli bir mücadele anlamına geliyor. Fakat büyük oranda bu önemli mücadele sürecinde de yalnız kalabiliyorlar. Onların halihazırda yaşamlarında yer alan ve zamanında hesaplaşılamadığı için yerleşen bir dizi alışkanlık, bugün önümüze ciddi direnç noktaları olarak çıkıyor.

Bir dizi yoldaşta bunu görmek mümkün. Devrimle, partiyle, toplumla, insanla ve dünyayla kurdukları bir dizi ilişkide burjuva düzenden kalan izler karşımıza çıkabiliyor. Tüm bu yanlarıyla birlikte bir devrimcilik anlayışı şekilleniyor. "Böyle de devrimcilik yapılabilir" durumu kanıksanabiliyor.

Mesela bugünkü kadro potansiyelimizde görülebilen devrimci örgüt sorununa ve ihtilalci kimliğe yabancılık da buradan kaynaklanıyor. Bugüne kadar devrimcilik adına ne gördüler ve yaptılarsa onu yaşıyorlar ve yaşatıyorlar.

Tüm bu açılardan kadro potansiyelimizi tanımak zorundayız. Onların yaşam tarzında, alışkanlıklarında, değer yargılarında, toplumla ilişkilerinde vb., düzenle kesişen yanlarını olgusal olarak tespit etmeli, aşmak noktasında çözümler üretmeli ve önlerine koymalıyız. Sorunun çözümünü sadece onlara bırakmamalıyız.

Bu elbette çok zaman ve emek vermeyi gerektiren meşakkatli bir iş. Ama parti bunun gereklerini yerine getiremezse eğer, kadrosal planda nitel bir sıçrama yaratamayacaktır. Zira *"sorunlar, bizzat kendilerini yaratanların yöntem ve yaklaşımları ile çözülemezler."*

Parti olarak bu konuda gereken çaba ortaya konulduktan sonra elbette pratik bağlamda çözüm süreci kadrolara kalıyor. Bu konuda kim çaba ortaya koyuyor, partinin yaklaşımlarına kim yanıt veriyorsa, parti onlarla geleceğe yürüyecektir.

EKİM: Yeni bir çizgi, yeni bir kültür, yeni bir gelenek!

S. Metin

Türkiye'de 12 Eylül sonrası dönem, geleneksel devrimci hareketin saflarında oportünizm halinde yozlaşmanın, mültecileşmenin ve tasfiyeciliğin salgın haline geldiği bir dönemdir.

Tasfiyecilik en başta kendisini, devrimci örgüt ve pratiğinden kaçış olarak ortaya koydu. Dönemin moda eğilimi, bir bulaşıcı hastalık gibi yayılan ilkesiz birlik arayışları ve legalizmdi. Yıllarca sürecek olan tüketici birlik tartışmaları ve girişimleri ile legal dergi furyası ortalığı kapladı. Bunu, geçmişin şaşaalı kimi parti ve örgütlerin utanç verici biçimde kendilerini tasfiye edip, reformist legal partilere dönüşmeleri izledi. Bu, bir ideolojik ve moral kırılmaydı.

Geçmişin devrimciliği miadını doldurmuştu. Dönem yeni bir dönemdi ve ancak yeni bir hareketle kucaklanabilirdi. Bu ise ancak geçmişle devrimci bir temelde hesaplaşmak ve diyalektik inkar yolu ile onu aşmakla mümkündü. Bunu yalnızca geleneksel devrimci hareketten kopan bir avuç komünist başarabildi.

Yaşanan köklü ve sert bir kopuştu. Marksizmin proleter sınıf özü ve devrimci diyalektik yöntemi belirleyici halkalardı. Marksizm-Leninizm biricik referans; toplumsal devrim ve sosyalizm vazgeçilemez hedef; Ekim Devrimi, hala da aşılamayan ve dolayısıyla esin kaynağı olmaya devam eden çığır açıcı bir büyük tarihsel devrimci eylem; Türkiye bir devrim toprağı; ve nihayet, devrimci sınıf toplumun devrimci geleceği ve devrimci parti acil yaşamsal ihtiyaçtı. Bunların tümü bu kopuşun köşe taşlarını oluşturuyordu.

Bu kopuşu başaran bir avuç komünist, gerisinde burjuva demokrasisine hayranlık ve teslimiyet olan ve Marksizm-Leninizm'e, Ekim Devrimi ve eserlerine, devrime, onun olmazsa olmazları olan devrimci sınıf ve devrimci partiye ve sosyalizme dönük ideolojik saldırılara karşı kararlı bir mücadele yürüttü. Marks, Engels ve Lenin'e, onların eseri olan klasik teorinin özüne daha sıkı sarılma, eleştiri silahını elden düşürmeksizin, onun en büyük eseri ve dünya proletaryası ve ezilen halkların en büyük kazanımı olan Ekim Devrimi'ne sahiplenme çağrısı yaptı. Bu yönde adımlar attı, açılımlar yaptı.

Siyasal yaşama illegal bir yayın organıyla, EKİM'le başladı. EKİM'in ilk işi, tasfiyeci oportünizme sert ve şiddetli bir savaş açmak oldu. İlk sayısının kapağında "Yeni Ekimler için ileri!" şiarı yazılıydı. Bu şiardan hareketle, devrime elveda demenin diğer adı olan mültecileşmeye karşı ilkeli bir mücadele yürüttü. Teorisinin, politikasının ve örgüt anlayışının merkezine işçi sınıfını koydu. "Siyasal bir sınıf hareketi için ileri!" çağrısını yükselterek, hedefinin sınıfın devrimci partisini inşa etmek olduğunu açıkladı.

EKİM kuşkusuz öncelikle komünistlerin kendilerini tanımladıkları bir illegal bir yayın

organıydı. Ama o sadece bir yayın organı olmadı, aynı zamanda parti öncesi örgütü inşada son derece önemli bir işlevi yerine getirdi. Nihayetinde süreç partiyle taçlandı. EKİM ile parti özdeşleşti.

EKİM'in ve EKİM'ci komünistlerin en büyük iddialarından biri, EKİM'in "yeni bir çizgi, yeni bir gelenek ve yeni bir kültür" olduğu idi. Gerçekten de her alanda ve her bakımdan böyle oldu. Her zaman bu şiarının ruhuna uygun davrandı. Örneğin, daha ilk sayılarında EKİM'i "düşünen ve savaşan kadroların" örgütü olarak tanımladı, yayın organı olarak EKİM'i de sadece yazarların değil, tüm Ekimcilerin ve dahası ona yazmak isteyen tüm işçilerin ve devrimcilerin kürsüsü ilan etti. Israrla onlardan EKİM'e yazmalarını istedi, bunu çok bir özel biçimde teşvik etti.

EKİM'ciler sınıf devrimcileriydiler. Temsil ettikleri sınıf gibi kapsayıcı, birleştirici ve bu anlamda da devrimciydiler. Tasfiyeci oportünizme özgü küçük-burjuva inkarcılığının tam tersine, yine Marks, Engels ve Lenin'i referans alarak, geçmişin tüm devrimci birikimine, devrimci değerlerine ve tarihsel kişiliklerine sahip çıktılar. Düşünsel alandan politik ve moral alana dek, günün kuşaklarına esin kaynağı olan her ürüne sayfalarında yer verdiler. EKİM'in partisinin Kuruluş Kongresi'nin bildirisinde, devrim ve sosyalizm davası uğrunda acı çekmiş, emek harcamış, yiğitlik örneği olmuş dünün ve bugünün tüm kuşaklarının temsilcileri, bu birikimin yeni bir temelde daha da ileriye taşıyıcıları olduklarını açıkladılar. Türkiye'nin devrimci birikiminin, parti ile birlikte sağlam bir güvenceye kavuştuğunu ilan ettiler.

Devrimci bir sınıf hareketinin gelişimini sağlamak, EKİM ve EKİM'cilerin en başından itibaren en önemli hedefi idi. Bunun için ise öncelikle siyasal bir hareket olmak gerekiyordu. EKİM çok da uzun sürmeyen bir zaman zarfında bunu başardı. Geleneksel devrimci hareket içinde kendisine apayrı bir yer açtı. Yalnızlıklarla boğuşarak, geleneksel hareketin suskunluk fesadını püskürterek, içerden ve dışardan yoluna çıkan tasfiyeci dalgalara ve kırılmalara direnerek, teorik-ideolojik inşa görevinin gereklerini yerine getirerek, geleneksel hareket üzerindeki zaferinin ilanı anlamına gelen bir program inşa etti.

EKİM herhangi bir yayın, EKİM de Türkiye solunun 41. grubu değildi. EKİM, siyasal bir hareket olmayı sınıf zeminine oturan devrimci bir örgütün inşası olarak ele aldı. Küçük-burjuva devrimciliğinin "profesyonel devrimci çekirdekler"den oluşan örgüt anlayışını sınıf dışı devrimcilik olarak niteledi ve mahkum etti. Başından itibaren sınıfa yöneldi, devrimci sınıf çalışması görevlerine yoğunlaştı.

EKİM, en zor koşullarda sınıf çalışmasının en önemli silahı olarak işçilere ulaştırıldı. Hareket zaman zaman gerilimli geçen yılların ardından nihayet partiye büyüdü. EKİM bu kez partinin yayın organı oldu.

EKİM, 28 yıl önce yayın hayatına başladı. Son sayısının başyazısının başlığındaki çok yerinde ifade ile, EKİM, "28 yılın soluğu"dur. Önce aylıktı, bir süre sonra 15 günlük periyodlarla çıktı. Partinin kuruluşu ile birlikte tekrar aylık periyoduna döndü. Zaman zaman periyodunda aksamalar yaşansa da, bugün 300. sayısına ulaşan EKİM, komünistlerin hala en güçlü ve en etkili silahıdır.

EKİM önce, devrimde ısrar eden ve bir elin beş parmağını geçmeyen inatçı, inançlı, kararlı ve samimi komünistin kürsüsüydü. Şimdiyse işçi sınıfı hareketine yol gösteren bir yayındır, partinin elinde sınıfı devrimcileştirme çabasının en vazgeçilemez aracıdır.

EKİM, son elli yıllık devrim tarihimizin en önemli kazanımı olan TKİP'nin Merkez Yayın Organı'dır.

EKİM, TKİP demektir... EKİM, partimizin özü ve özetidir...

TKİP'yi sahiplenmek, EKİM'i sahiplenmektir!

EKİM devrimin güncelliğidir!

Günümüzün devrimciliği, EKİM'ci olmayı, TKİP bayrağı altında birleşmeyi gerektirir!

Bugün yeniden EKİM'ci olma zamanıdır! Partili, yani TKİP'li olmak zamanıdır.

Bu inançla, tüm TKİP'lileri ve samimi devrimcileri EKİM'ci olmaya ve her alanda ve her bakımdan EKİM'e sahip çıkmaya çağırıyoruz.

V. Parti Kongresi'ni selamlama...

Partinin çağrısına yanıt!

Merhaba,

Devlet terörünün had safhaya ulaştığı, devletin kolluk güçlerinin devrimcileri-ilericileri evlerinde, sokaklarında infaz ettiği bir dönemde V. Kongre'mizi gerçekleştirdik. Bunun onurunu ve sevincini taşıdığımı belirtmeliyim. Zorlu bir dönemden geçiyoruz. Devlet tam bir azgınlıkla Kürt halkına, işçi ve emekçilere saldırmaya devam ediyor. Bir yandan da insanlığın kurtuluşu mücadelesi veren biz komünistlere nefes aldırmamak için yoğun adımlar atıyor.

V. Kongre'yi bu temel üzerinde değerlendirmek ve yorumlamak gerektiğini düşünüyorum. Bildirgeden anladığım kadarıyla, altı çizilmesi gereken konulardan biri, dolayısıyla çıkardığım sonuç şu. Bundan önceki kongrelerde partimiz iç sorunlar üzerine tartışmalar yürüttü. V. Kongre'mizde ise daha çok siyasal sorunlar, partinin ve işçi sınıfının en temel ihtiyacı olan devrimci sınıf hareketi yaratma sorumluluğu ele alındı. Tüm sorunları bu perspektif ile ele almak gerekiyor.

Kongremizin temel başlığı olan "*Devrimci bir sınıf hareketi için ileri!*" şiarı, diğer tüm başlıkların da bunun üzerinden şekillenmesi, biz liseli genç komünistlerin de önüne sorumluluklar koyuyor.

Kongre üzerine düşüncelerimi yazarken, liseli gençlik çalışması üzerine yayımlanan metne değinmek istiyorum. Liseli gençlik çalışmasına baktığımızda, kimi yerellerde sınıf çalışmasından pek de bir farkı yok gibi görünüyor. Birçok noktada aynı sorunlar ve aynı çözümler çıkıyor karşımıza. Lise çalışmasının en önemli avantajı, alana yoğunlaşmış bir çalışma tarzı yaratıldığında, olanak çıkarmak ve güç olmak çok zor değil. Metinde de belirtildiği gibi, lise çalışmasına, yoğunluklar nedeniyle ikinci plana atılacak bir alan olarak yaklaşıyoruz. Kendi üzerimden baktığımda, lise çalışmasının bir gücü olmama rağmen ikinci plana atma rahatlığını ben de gösterebiliyordum (en son metni okuyana kadar!). Bence bunun nedeni, lise güçlerin sınıf çalışmasına daha hevesli olmasıdır.

Liseli gençlik hareketi son üç yılın en durağan dönemini yaşarken, bizler "hareket yeniden ivme kazanacak" demiştik. Bursa'da ek puanlar üzerine yürüyüşe geçen, TEOG sınavı nedeniyle hayatını kaybeden kadın arkadaş için sokağa çıkan liseliler, yeni bir hareketliliğin habercisi. Gelişecek hareketliliğe politik önderlik misyonunu gerçekleştirmek için bugünden h5azırlanmamız gerekiyor.

Liseli gençlik çalışmasını tek başına gençlik hareketine önderlik etmek için yürütülen bir çalışma olarak görmek dar bir bakış olur. Bugün liseli gençlik çalışmasını, devrimci bir sınıf hareketi yaratmak için işçi sınıfının genç öncüleriyle önceden buluşmak ve onları politikleştirmek, düzen ile devrim arasında yerini almasını sağlamak bakışıyla ele almak gerekiyor. Sınıftan kadro çıkarma zorluğundan kaynaklı liseli gençlik çalışmasını partinin kadro rezervi olarak düşünmeli, buna uygun olarak alandaki çalışmaya yüklenmeliyiz.

Dolayısıyla bizlerin partimizi güçlendirmek gibi bir sorumluluğu var. Kendi cephemden eksikliklerimi aşarak partimin çağrısına yanıt vereceğim.

Artık saflar daha keskin çizgilerle ayrılıyor. Bir yandan reformist dalga estirerek işçi ve emekçilere boş vaatlerle düzene bağlayan sözde "sol" hareketler, diğer yanda ise insanlığı kıyıma götüren sömürü düzeniyle uzlaşmayı kesinlikle reddeden, onu yıkıp yerine yenisi yaratma iddiası ile hareket eden ve koskoca örgütler kendini tasfiye ederken V. Kongre'yi toplayan partimiz, Türkiye Komünist İşçi Partisi!

Herkes safını buradan belirlemek zorunda.

Şan olsun V. Kongre'ye!

Yaşasın partimiz TKİP!

K. Çağrı

Parti faaliyetlerinden...

İstanbul genelinde yürüttüğümüz illegal parti faaliyetlerimizi Mart ayı gündemleriyle sürdürdük.

New York'lu dokuma işçisi kadınların başlattığı mücadele, bugün sınıfın öncü kadın işçilerinin ve sınıf devrimcilerin mücadeleleriyle devam ediyor. Partili komünistler olarak 8 Mart'ın öngünlerinde, bu gündemli faaliyetler gerçekleştirdik.

Bu sene 8 Mart üzerinden sol hareketten yansıyan tablo önceki senelerden çok farklı değildi. Yıllardır özünden koparılmış, karnaval havasında geçen 8 Mart eylemleri, devletin saldırıları nedeniyle planlanan biçimiyle gerçekleşemese de, kadın sorununa bakıştaki çarpıklık bir kez daha eylemlere yansıdı.

8 Mart vesilesiyle İstanbul'da alanlara çıkan komünistler, bir dönemdir yürüttükleri kampanya çerçevesinde kadın işçilerin sorunlarını öne çıkaran bir tarzda süreci örgütlediler. Bu sürece müdahalemizde, sermaye ve hizmetkarı AKP hükümetinin kadınlara yönelik gerici saldırı ve propagandasına karşı ***"Özgürlük, eşitlik için 8 Mart'ta ALANLARA!"*** şiarının yer aldığı TKİP imzalı afişlerimizi İstanbul'un çalışma yürüttüğümüz bölgelerinde kullandık.

8 Mart parti faaliyetimizin hemen sonrasında Newroz gündemli faaliyetlerimize başladık. Newroz vesilesiyle hazırlanan afişimizde yeralan ***"Biji Newroz! Özgürlük, Eşitlik, Gönüllü Birlik!"*** şiarı, partimizin ulusal soruna yaklaşımının özlü bir ifadesiydi. Kürt halkına yönelik imha ve inkar saldırısının dizginlerinden boşaldığı bir süreçte böylesi bir faaliyetle kitlelere seslenmek ayrıca anlamlı oldu. Kürt sorununda devletin gerçek yüzünü gösterdiği bir dönemde partimizin sorunun gerçek çözümünün biricik yoluna işaret eden şiarlarını işçilere, emekçilere ve Kürt halkına taşıdık.

Son süreçte yaşanan gelişmeleri fırsata çeviren katiller ordusu İstanbul genelinde sokakları ve mahalleri karakola çevirdiler. Polis devleti uygulamalarının yaygınlaştığı bir süreçte, İstanbul'un bir ucundan diğerine sokak sokak, mahalle mahalle, semt semt, partimizin adı ve amblemini taşıyan afişlerimizle gündem ve gelişmelere dair sözümüzü söyledik. Faaliyetimizi hazmedemeyen düzen güçleri, yine kimi bölgelerde afişlerimizi temizlemeye çalıştılar. Kimi bölgelerde ise günlerce kalan afişlerimiz işçi ve emekçilere partimizin özgür sesini taşıdılar.

İstanbul'dan komünistler

Hatice yoldaşı kavgamızda yaşatmak için!..

Hatice Yoldaş Ölüm Orucu Direnişi'ni ***"yaşamı köleleştirilmiş milyonlarca işçi ve emekçinin haklı davasını savunmak"*** olarak tanımlıyordu. Aslında tek başına bu cümle bile onun berrak sınıf bilincinin ve örnek devrimci kimliğinin bir göstergesi. Hatice yoldaş ölüm orucunda şehit düştüğünde, tıpkı Habip yoldaşın dediği gibi "partinin bayrağına leke sürdürmeme" onurunu taşıyordu. O, sık sık vurgulandığı gibi, zor dönemde tercihini devrim ve sosyalizmden yana yapmış bir devrimciydi. Ve bugün Hatice yoldaşın sınıf bilincini, sağlam devrimci kimliğini, militan duruşunu ve kararlılığını kuşanmanın zamanı.

Bu çürümüş düzeni alaşağı edebilmenin yegane yolu devrimci bir sınıf hareketi yaratabilmekten geçiyor. İşte bu iddiayı hayata geçirebilmek için Hatice yoldaştan öğrenebilmeliyiz. Çalışmanın ihtiyaçları doğrultusunda fabrikalara girip çalışan, partinin tekstil çalışmasının asli unsuru olan Hatice yoldaş, sınıf çalışmasında anlamlı bir pratik sergilemiştir. Biz de onun gibi sınıfın içerisinde olabilmeli, sınıfa öncülük iddiası ile hareket edebilmeliyiz. Sınıfı örgütleyebilmek ve devrimcileştirebilmek için tüm gücümüzle seferber olabilmeliyiz. Yeni Greifler yaratabilmenin, yeni metal fırtınalarına önderlik edebilmenin yolu buradan geçiyor.

Bunu başarabilmek için de Marksizmi kavrayabilmeli ve partinin ideolojik çizgisini özümseyebilmeliyiz. Hatice yoldaş ideolojik bakışındaki açıklık sayesinde her türlü zorluğa karşı direnmeyi başarmıştır. Biz de partiyle aramızdaki açı farkını kapatmanın, sağlam bir devrimci olabilmek için olmazsa olmaz olduğu bilinciyle hareket etmeliyiz.

İç ve dış politikasında iflasın eşiğine gelen sermaye devleti baskı ve saldırganlık politikalarını arttırıyor. Bu saldırıların ilk

hedefi de devrimciler oluyor. Kolluk güçlerini, milliyetçi-faşist çetelerini ilerici-devrimci güçlerin üzerine salan sermaye devleti, bir yandan da gözaltı-tutuklama terörünü devreye sokuyor. Her türlü eylemi ve hak arama mücadelesini yasaklıyor. Devrimcilikte ısrar edebilmenin yolu, sermaye devletinin bu saldırılarına hazırlıklı olmaktan ve direnişçi kimliğimizi geliştirmekten geçiyor. Bu yönüyle de Hatice yoldaştan öğrenebilmeli, düzenin saldırıları, gözaltılarda-zindanlarda işkence karşısında onun gibi dik durmayı başarabilmeliyiz. Bunun için de tıpkı Hatice yoldaş gibi partiyle et ve tırnak gibi bütünleşmeli, kendimizi düzenin yoz ve gerici kültüründen kurtararak örgütlü yaşam içerisinde var edebilmeliyiz.

Hatice yoldaşı ve diğer şehit yoldaşlarımızı yaşatmanın yolu, direnişçi kimliğimizi geliştirerek uğruna öldükleri davayı büyütmekten geçiyor!

Yolsuzluk, rüşvet, soygun ve zorbalık bataklığına saplanmış olan dinci-gerici iktidar, kendisine biat etmeyen herkesi düşman ilan ediyor. Hak arayan emekçilere, ilerici-devrimci güçlere, legal Kürt hareketine, muhalif gazetecilere, ilerici aydın ve akademisyenlere, kısacası muhalif olan herkese azgınca saldırıyor.

Devlet kurumlarını, azımsanmayacak bir serveti, burjuva medyanın onda dokuzunu ele geçirmesine rağmen günden güne saldırganlaşan dinci-faşist iktidar, ağır suç dosyalarının altında ezilme korkusuyla hareket ediyor. Ülkeyi kan gölüne çevirmek pahasına da olsa, "sınırsız yetkilerle donanmış başkan"lık çabalarının gerisinde de bu korku yatıyor.

İşçiler, emekçiler, kadınlar, gençler!

Ekonomik kriz, sosyal yıkım, yıkıcı savaşlar ve daha pek çok belayı insanlığın başına musallat eden kapitalist emperyalizmdir. Sosyal yıkım, kirli savaş, intihar bombacıları, faşist baskı ve terör, iş cinayetleri, kadın cinayetleri, çocuk istismarı ve daha pek çok kötülüğün sorumlusu olan AKP iktidarını başımıza bela edenler ise emperyalistler ve onlarla işbirliği yapan kapitalistlerdir.

Sınır tanımayan bu pervasızlıklar, bir avuç asalağa sefahat sürme imkanı sağlayan bu kokuşmuş düzeni ayakta tutmak içindir. İşçi sınıfı ve emekçilerin, ücretli kölelikten kurtulup kendi emeklerinin ürünü olan zenginliğin meyvelerinden yaralanabilmek için, bu düzeni yıkmaktan başka çıkış yolları bulunmuyor.

Türkiye Komünist İşçi Partisi, bütün onurlu işçi, emekçi, kadın ve gençleri, kapitalist sistemin efendileri tarafından dayatılan bu musibetlerin karşı direnmek için, baskı, sömürü ve kölelikten arınmış bir toplumsal düzen olan sosyalizm uğruna mücadeleyi yükseltmek için 1 Mayıs'ta alanlara çıkmaya çağırıyor.

Yaşasın 1 Mayıs! Bijî Yek Gulan!

Yaşasın proletarya enternasyonalizmi!

Yaşasın devrim ve sosyalizm!

Türkiye Komünist İşçi Partisi

Nisan 2016

Sömürüye, yağmaya, gerici zorbalığa, faşist baskıya, savaş kışkırtıcılığına ve kirli savaşa karşı direnmek için...

1 Mayıs'ta alanlara!

İşçiler, emekçiler!

İşçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günü 1 Mayıs'ın, insanın insan üzerinde kurduğu baskı, tahakküm ve zulme karşı mücadelede özel bir yeri var.

1886'dan beri bu görkemli mücadele gününde zıt iki dünya, sermayenin dünyası ile emeğin dünyası karşı karşıya geliyor. Sermaye dünyası ve onun iktidarı baskı, sömürü ve insanın insana kulluğunun devamı için çaba sarf ederken; emeğin dünyası ise eşitliğin, kardeşliğin ve özgürlüğün kazanması için mücadele ediyor.

Sömürücü ve yağmacı kapitalistlerin silahlı bekçiliğini yapan iktidar ve onun kolluk kuvvetleri kölelik düzenini ayakta tutabilmek için her dönem işçilere ve emeğin davasını savunanlara saldırmışlardır. 1886'dan bu yana 1 Mayıs meydanlarını defalarca kana bulamaktan çekinmemişlerdir. Bu katliamların en vahşilerinden biri 1 Mayıs 1977'de Taksim Meydanı'nda kontr-gerilla tarafından gerçekleştirilmiştir.

İşçi sınıfı ile emeğin davasını savunanlar, baskı ve zulümlere rağmen emeği ücretli kölelikten kurtarmak için, toplumsal emeğin ürünü olan zenginliklerin çalışanların insanca yaşaması için harcanacağı bir toplum için mücadele ediyorlar. Bu mücadele her tür baskı, sömürü ve kölelik ortadan kaldırılana, yani sosyalizm kurulana kadar devam edecektir.

Emekçi kardeşler!

Emperyalist-kapitalist sistem 20. yüzyılda ekonomik krizlere, sosyal yıkımlara ve milyonların hayatına mal olan paylaşım savaşımlarına neden oldu. Bugün yine ekonomik kriz, yine sosyal yıkım, yine savaşlarla insanlığın başına bela oluyor. Afganistan, Irak, Suriye, Libya, Yemen ve diğer birçok ülke emperyalistler, işbirlikçileri ve onlar adına tetikçilik yapan cihatçı barbarlar tarafından yakılıp yıkılıyor. Bu vahim tablo, üçüncü bir dünya savaşının eşiğine gelindiği değerlendirmelerine yolaçıyor.

Dinci-mezhepçi AKP yönetimindeki Türk sermaye devleti, bu saldırganlık ve savaşın tam göbeğinde yer alıyor. IŞİD'i destekleyerek komşu halkları hedefleyen kirli savaş suçuna ortak olan AKP iktidarı, içerde de Kürt halkına karşı topyekün yıkımı esas alan vahşi bir savaş yürütüyor. Komşu halklara ve Kürt halkına yönelik bu saldırganlığı dinci-faşist polis devletinin tahkim edilmesi tamamlıyor.

(Devamı s.27'de)